

UNIVERZITA PARDUBICE  
FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2017

Vladimír Zdražil

Univerzita Pardubice  
Fakulta zdravotnických studií

Pohled studentů oboru Zdravotnický záchranář  
Fakulty zdravotnických studií Univerzity Pardubice  
na vedení odborné praxe akademickým pracovníkem

Vladimír Zdražil

Bakalářská práce

2017

Univerzita Pardubice  
Fakulta zdravotnických studií  
Akademický rok: 2015/2016

## **ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE**

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Vladimír Zdražil**  
Osobní číslo: **Z14041**  
Studijní program: **B5345 Specializace ve zdravotnictví**  
Studijní obor: **Zdravotnický záchranář**  
Název tématu: **Pohled studentů oboru Zdravotnický záchranář Fakulty zdravotnických studií Univerzity Pardubice na vedení odborné praxe akademickým pracovníkem**  
Zadávající katedra: **Katedra klinických oborů**

### **Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :**

1. Studium literatury, sběr informací a popis současného stavu řešené problematiky
2. Stanovení cílů a metodiky práce
3. Příprava a realizace výzkumného šetření dle stanovené metodiky
4. Analýza a interpretace získaných dat
5. Zhodnocení výsledků práce

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. Zákon č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.
2. Zákon č. 96/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činnosti souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů.
3. BENEŠ, Milan. Andragogika. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014, 11-163 s., Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4824-5.
4. LANGER, Tomáš. Moderní lektor: průvodce úspěšného vzdělavatele dospělých. Praha: Grada Publishing, 2016, 14-190 s. ISBN 978-80-271-0093-4.
5. PRŮCHA, Jan. Andragogický výzkum. Praha: Grada, 2014, 11-135 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5232-7.
6. SLAVÍK, Milan. Vysokoškolská pedagogika. Praha: Grada, 2012, 19-92 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4054-6.

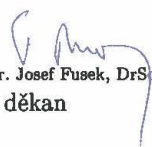
Vedoucí bakalářské práce:

**Mgr. Patrik Zelinka**


Katedra klinických oborů

Datum zadání bakalářské práce: **20. června 2017**

Termín odevzdání bakalářské práce: **28. července 2017**

  
prof. MUDr. Josef Fusek, DrSt.  
děkan

L.S.

  
Mgr. Jan Pospíchal  
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 25. července 2017

## Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 21. 07. 2017

Vladimír Zdražil

## **PODĚKOVÁNÍ**

Chtěl bych poděkovat především Mgr. Patriku Zelinkovi za jeho čas, vedení a rady při zhotovování této práce. Dále bych chtěl poděkovat své rodině a přátelům za podporu během studia.

## **ANOTACE**

Tato bakalářská práce je zaměřena na odbornou praxi vedenou akademickým pracovníkem během studia oboru Zdravotnický záchranář na Univerzitě Pardubice. Je rozdělena na teoretickou a výzkumnou část. Část teoretická je zaměřena na zdravotnického záchranáře a akademického pracovníka podílejícího se na výuce odborné praxe. Část výzkumná se zaměřuje na zjištění názorů studentů ohledně daného tématu. Tyto názory byly získány pomocí dotazníkového šetření a následně vyhodnoceny.

## **KLÍČOVÁ SLOVA**

akademický pracovník, odborná praxe, zdravotnický záchranář

## **TITLE**

View of the professional practice under academic worker, by Paramedics students of the Faculty of Health Studies, University of Pardubice

## **ANNOTATION**

This bachelor thesis is focused on professional practice led by an academic worker during the study of the Paramedic at the University of Pardubice. It is divided into a theoretical and research part. The theoretical part is aimed on Paramedics and teachers involved in the teaching of professional practice. The research part deals with students views on the topic. These views were obtained through a questionnaire survey and subsequently evaluated.

## **KEYWORDS**

academic worker, professional practice, paramedic

## **OBSAH**

Úvod.....	11
Cíle bakalářské práce .....	12
<b>I. TEORETICKÁ ČÁST.....</b>	<b>13</b>
1 Akademický pracovník .....	13
1.1 Akademičtí pracovníci Fakulty zdravotnických studií podílející se na výuce odborné praxe oboru Zdravotnický záchranář .....	14
1.2 Didaktika .....	14
2 Univerzita pardubice – FaKulta zdravotnických studií .....	16
3 Zdravotnický záchranář .....	19
3.1 Charakteristika a kompetence Zdravotnického záchranáře.....	19
3.2 Vzdělávání zdravotnického záchranáře.....	22
3.3 Specializační vzdělávání zdravotnický záchranář.....	23
4 Mentor.....	24
4.1 Mentor klinické praxe ošetrovatelství a porodní asistence .....	25
4.2 Vzdělávání mentorů .....	26
5 Odborná praxe.....	27
<b>II. VÝZKUMNÁ ČÁST.....</b>	<b>29</b>
6 Cíle výzkumu .....	29
7 Výzkumné otázky .....	29
8 Metodika výzkumu .....	30
8.1 Výzkumný vzorek .....	30
8.2 Zpracování dat.....	30
9 Analýza získaných dat .....	31
10 Diskuze .....	44
11 Závěr .....	53
12 Seznam použitých zdrojů.....	55
13 Seznam příloh .....	59



## SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Tabulka 1 Rozložení studentů v rámci výzkumu.....	31
Tabulka 2 Hodnocení praxe vedené akademickým pracovníkem .....	31
Tabulka 3 Časová dotace předmětu odborné praxe .....	32
Tabulka 4 Pedagogické schopnosti akademických pracovníků.....	32
Tabulka 5 Odborné znalosti akademických pracovníků.....	33
Tabulka 6 Úvazek ve zdravotnickém zařízení .....	34
Tabulka 7 Velikost úvazku ve zdravotnickém zařízení .....	34
Tabulka 8 Dotace výuky s akademickým pracovníkem .....	35
Tabulka 9 Pozitiva odborné praxe vedené akademickým pracovníkem.....	35
Tabulka 10 Konkrétní pozitiva odborné praxe vedené akademickým pracovníkem.....	36
Tabulka 11 Negativa odborné praxe vedené akademickým pracovníkem .....	37
Tabulka 12 Konkrétní negativa odborné praxe vedené akademickým pracovníkem.....	37
Tabulka 13 Doporučení pro zlepšení odborné praxe .....	38
Tabulka 14 Konkrétní doporučení .....	38
Tabulka 15 Důležitost odborné praxe vedené akademickým pracovníkem .....	39
Tabulka 16 Přístup akademického pracovníka ke studentům.....	40
Tabulka 17 Míra zainteresovanosti akademického pracovníka .....	40
Tabulka 18 Ochota studentů podílet se ve své profesní budoucnosti na výuce.....	41
Tabulka 19 Zdůvodnění 1 .....	41
Tabulka 20 Zdůvodnění 2 .....	42
Tabulka 21 Klíčové vlastnosti a schopnosti akademického pracovníka.....	42
Tabulka 22 Názor studentů .....	43
Obrázek 1 Pozitiva a negativa odborné praxe pod vedením akademického pracovníka, jak je vnímají studenti.....	46
Obrázek 2 Srovnání výsledků .....	48
Obrázek 3 Klíčové vlastnosti a schopnosti akademického pracovníka .....	49

## SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

ARO	anesteziologicko-resuscitační oddělení
ČR	Česká republika
ČSJ	Česká společnost pro jakost
EKG	elektrokardiografie
EU	Evropská unie
FZS	Fakulta zdravotnických studií
IZS	Integrovaný záchranný systém
JIP	jednotka intenzivní péče
KKO / P2PZZ	Odborná praxe
KKO / P3PZZ	Odborná praxe
KZOS	Krajské zdravotnické operační středisko
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
odd.	oddělení
PNP	přednemocniční neodkladná péče
RZP	rychlá zdravotnická pomoc
SAK	Spojená akreditační komise
Sb.	Sbírka zákonů
UPCE	Univerzita Pardubice
WHO	World Health Organization
ZZ	Zdravotnický záchranář
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

## ÚVOD

Odborná praxe je jednou z nejdůležitějších složek výuky pro přípravu budoucích zdravotníků.

Tuto práci jsem zvolil z důvodu zjištění názorů a pohledu studentů ohledně výuky odborné praxe vedené akademickým pracovníkem. Praktická část výuky má v systému vzdělávání Zdravotnických záchranářů významné místo, protože hlavně díky praxi se mohou studenti „učit řemeslu“ zdravotnického záchranáře a formovat svoji osobnost. Je to jedinečný prostor ve výuce, kde je student v kontaktu s klienty a na vlastní kůži může zažívat všechny reálné situace. Praxe je také prostorem, ve kterém může student propojit to, co se teoreticky ve výuce naučil, a kreativně tyto znalosti a dovednosti v přímé praxi uplatnit. To, co se studenti v rámci odborné praxe naučí, může ovlivnit jejich představy o budoucí vykonávané profesi.

Cílem bakalářské práce je tedy zjistit názory studentů na význam a přínos odborné praxe vedené akademickým pracovníkem v rámci oboru Zdravotnický záchranář. Hodnocení je užitečné pro posouzení kvality odborné praxe a může tak přispět k jejímu odbornému vývoji. Zpětná vazba studentů může pomoci zjistit, co se studenti v rámci praxe naučili, nakolik praxi považují za důležitou a zda si jí váží.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a výzkumnou část. Teoretická část práce se v první kapitole zabývá osobou akademického pracovníka. Druhá kapitola pojednává o Fakultě zdravotnických studií a jejímu směřování. Třetí kapitola zabývá postavou zdravotnického záchranáře, jeho činností a studiem. Poté následuje kapitola, která charakterizuje postavu mentora. V poslední kapitole je práce zaměřena konkrétně na odborné praktické vzdělávání Zdravotnických záchranářů.

Výzkumná část je založena na kvantitativním výzkumu a pomocí dotazníkového šetření zjišťuje názor studentů na význam a přínos odborné praxe. Výzkumná část je rozdělena na několik částí. V první jsou charakterizovány cíle výzkumu, výzkumné otázky, výzkumný vzorek, metoda výzkumu a způsob zpracování dat. Ve druhé části jsou vyhodnoceny výsledky výzkumu. Na konec práce je zařazena diskuze a závěr.

## **CÍLE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE**

Cílem teoretické části práce je přiblížit roli a postavení zdravotnického záchranáře a akademického pracovníka provázejícího jej odbornou praxí v rámci studia. Cílem teoretické části je také nastínit obsah a průběh odborné praxe studentů oboru Zdravotnický záchranář na Univerzitě Pardubice.

V rámci výzkumné části je cílem zjistit a vyhodnotit přímo názory studentů k odborné praxi vedené akademickým pracovníkem.

# I. TEORETICKÁ ČÁST

## 1 AKADEMICKÝ PRACOVNÍK

Pojem akademický pracovník je definován v zákoně č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách). Konkrétně se jedná o § 70, odstavec 1:

- Jako akademický pracovník může působit profesor, docent, mimořádný profesor, odborný asistent, lektor a vědecký, výzkumný a vývojový pracovník, který je zaměstnancem vysoké školy a vykonává v rámci sjednaného pracovního poměru činnost pedagogickou a tvůrčí.

Akademický pracovník je tedy velmi široký pojem. Někdy bývá zaměňován s pojmem vysokoškolský pedagog. To ovšem není správně. Odborná literatura definuje pojem vysokoškolský pedagog jako: „*Graduovaný odborník nejméně v magisterském stupni*“ (Podlahová, 2012, s. 146). Jako akademický pracovník může působit osoba s jakýmkoliv stupněm vysokoškolského vzdělání.

Akademický pracovník není vázán jen právní normou, ale i normou profesionální a etickou. Mezi ně patří zejména Etický kodex pro pracovníky vysokých škol, který byl schválen na 5. zasedání sněmu Rady vysokých škol dne 17. května 2007 a z něj vycházející Etický kodex Univerzity Pardubice, který byl přijat kolegiem rektora dne 11. června 2007. Pro téma této práce jsou relevantní první dvě jeho části. (Etický kodex, 2011)

První část obsahuje obecné zásady, jako zachovávání etických zásad a mravních principů. Tyto principy akademický pracovník vyžaduje i po svých studentech a spolupracovnících. Jednání, kterým jsou tyto zásady porušovány, akademický pracovník nekryje a neobhajuje, ani pokud je toto jednání zdůvodňováno poslušností, loajalitou nebo účelovou prospěšností. Trvale rozvíjí své schopnosti, rozšiřuje a prohlubuje dovednosti a znalosti v oblasti své profese, ale i obecné pedagogické činnosti. Akademický pracovník by si měl zachovat kritický přístup k získaným poznatkům, závěrům a výsledkům své práce. Objektivně, kolegiálně a kriticky také přistupuje k výsledkům svých spolupracovníků a studentů, přičemž vždy zůstává přístupný argumentům a diskuzi. V souvislosti s tím akademický pracovník hájí svobodu myšlení, vyjadřování, bádání a výměny názorů. Z toho vyplývá, že při své vědecké, tvůrčí nebo pedagogické práci nezastává

postoje, které jsou ideologické či iracionální. Odmítá tedy vše, co uráží lidskou důstojnost a rozvoj lidské společnosti. (Etický kodex, 2011)

Druhá část se přímo věnuje zásadám pedagogické činnosti. Akademický pracovník jedná se studenty na základě objektivního a korektního hodnocení jejich znalostí, schopností, píle atd. Toto hodnocení by mělo být náročné, ale zároveň citlivé. Klasifikace studentů musí být vždy nestranná a způsob jednání vždy kolegiální. Akademický pracovník tedy komunikuje se studenty otevřeně a žádným způsobem je neznevažuje. Svě znalosti a dovednosti předává ochotně, nevyžaduje po studentech plnění činností, které nepatří k jejich povinnostem a snaží se pozitivně působit osobním příkladem. Podporuje iniciativu a rozvoj kritického myšlení studentů a pomáhá jim v navazování vnějších kontaktů. V případě selhání nebo neetického jednání studentů vyvozuje přiměřené důsledky. (Etický kodex, 2011)

## **1.1 Akademičtí pracovníci Fakulty zdravotnických studií podílející se na výuce odborné praxe oboru Zdravotnický záchranář**

Na výuce odborné praxe studentů druhého a třetího ročníku oboru Zdravotnický záchranář na Univerzitě Pardubice se podílela celá řada akademických pracovníků. Konkrétně v letním semestru 2014/2015 to bylo 7 osob, v zimním semestru 2015/2016 8 osob, v letním semestru 2015/2016 9 osob a v zimním semestru 2016/2017 10 osob. Značná část akademických pracovníků se na výuce ovšem podílela během všech semestrů nebo jejich velké většiny. V konečném součtu se tedy jednalo o 13 akademických pracovníků. Všichni tito pracovníci dosáhli magisterského titulu, jeden z nich dosáhl titulu Ph.D. Z těchto 13 akademických pracovníků získalo v oblasti pedagogiky magisterský titul 9 z nich. (Deník odborné praxe, 2008)

## **1.2 Didaktika**

*„Dobrý učitel, dobrý učeň, dobré učení mocně umění rozmnožuje.“ (Jan Ámos Komenský)*

Vysoká erudovanost v odborné a vědecké rovině je bezpochyby základním kamenem pro každého, kdo se podílí na výuce na vysoké škole. Ze značné části udává společenské i odborné postavení v odborné komunitě i mezi studenty. Počet publikovaných prací v odborných časopisech, získané granty, patenty a další úspěchy jsou znakem vysoké odbornosti daného jednotlivce i samotné vysoké školy. Všechny tyto aspekty však automaticky nemusí zajistit kvalitní výsledky, zvláště pokud se jedná o oblast předávání poznatků, vzdělávání a výchovy,

tedy o oblast zvanou pedagogika. „*Jinak bychom se o přednáškách skvěle disponovaných odborníků evropské, či dokonce světové úrovně nedočítali ve studentských hodnoceních výroků typu: „On pan profesor v tom má takový zmatek. Nemá asi propojený mozek s pusou.“ Čili – vysoká odbornost asi sama o sobě nepřináší automaticky pedagogické vavříny.*“ (Podlahová, 2012, s. 11) A právě proto existuje věda s názvem didaktika. Jedná se o část pedagogiky, která se zabývá teorií vyučování a vzdělávání. Tato věda stanovuje kompetence pedagogické, psychologické, komunikativní a další. Tyto kompetence jsou základním předpokladem kvalitního výkonu na poli vyučování. (Podlahová, 2012, s. 11-14)

Richter a Tjosvod, 1980 (Lašek, 2001, s. 12), vhodně a přehledně rozdělují přístup k výuce a výchově studentů do tří kategorií. První přístup je označován jako direktivní (autokratický). V rámci tohoto přístupu rozhoduje o všem vyučující. Dále je popisován přístup demokratický, kde je důležitý partnerský přístup a kooperace. Tento typ je dnes propagován ve většině moderní literatury týkající se pedagogiky. Například Vališová a Kasíková (2007, s. 335) ho označují pojmem „vychovatelské mistrovství.“ Třetím je pak liberální přístup, který je charakterizován nízkým, až zcela chybějícím stupněm řízení a kontroly.

## **2 UNIVERZITA PARDUBICE – FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ**

Univerzita Pardubice byla založena roku 1950. V současné době má 7 fakult a 129 studijních oborů (z toho 27 je akreditovaných v anglickém jazyce). Univerzita zaměstnává 583,9 akademických a vědeckých pracovníků (přepočten na plný pracovní úvazek) a studuje na ní 7811 studentů (informace k 31. 12. 2016). (Výroční zpráva o činnosti Univerzity Pardubice-2016, 2017).

Jednou z těchto fakult je i Fakulta zdravotnických studií. Byla ustanovena jako 6. fakulta Univerzity Pardubice v roce 2007. V současné době má čtyři katedry: „Katedra ošetrovatelství, Katedra porodní asistence a zdravotně sociální práce, Katedra klinických oborů a Katedra informatiky a managementu“. Tyto katedry nabízejí studium celkově v pěti bakalářských a čtyřech navazujících magisterských oborech studia. (FZS, 2013)

Katedra klinických oborů vznikla v roce 2007 a v současnosti má dvě oddělení. První z nich se zabývá celoživotním vzděláváním, druhé urgentní péčí. Právě pod toto druhé oddělení spadá studijní obor Zdravotnický záchranář, který byl akreditován v roce 2008. Tento obor je tříletý a je vyučován pouze v prezenční formě studia. Na garanci tohoto studijního oboru se Fakulta zdravotnických studií (dále FZS UPCE) podílí společně s Univerzitou obrany v Brně, a to konkrétně s Fakultou vojenského zdravotnictví Hradec Králové. Výuka civilních a vojenských studentů tedy probíhá z velké části společně, a to na území pardubické i hradecké fakulty. (FZS, 2013)

V rámci odborné praxe studentů oboru Zdravotnický záchranář spolupracuje fakulta s dalšími subjekty. Mezi ně patří zejména Nemocnice Pardubického kraje, a.s. a Zdravotnické záchranné služby krajů Pardubického a Hradeckého. Mezi další významné subjekty patří například Katedra tělovýchovy a sportu Univerzity Pardubice, Horská služba ČR nebo Skupina řešení krizových situací Městské policie Pardubice. S jejich pomocí fakulta zajišťuje mimo jiné také odborné kurzy pro budoucí záchranáře.

Základním strategickým dokumentem, který se zabývá oblastí vzdělávání na FZS UPCE (tedy i odbornou praxí) je Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti Fakulty zdravotnických studií Univerzity Pardubice na období 2016 – 2020 a jeho aktualizace. Tento dokument vznikl v souladu s dlouhodobým záměrem Univerzity Pardubice a reflektuje výsledky dosažené v letech 2011 – 2015. Z priorit, které byly



v tomto dokumentu stanoveny, se výuky týkají především dvě, a to „Zajištění kvality vzdělávání“ a „Diverzita a dostupnost vzdělávání“. (FZS, 2015)

Pro prioritu „Zajištění kvality vzdělávání“ (upraveno pro rok 2017) byl stanoven cíl, který obsahuje rozhodnutí o navyšování kvality vzdělávání na všech úrovních studia, zvyšování počtu nadaných studentů a udržení počtu ostatních studentů odpovídajícímu vizi univerzity. Dále pak systematicky propojovat univerzitní vzdělávání, výzkum, vývoj, inovace a aplikační praxi. (FZS, 2015)

Pro dosažení tohoto cíle byla vypracována strategie. Tato strategie obsahuje několik velmi důležitých bodů, a to zejména (FZS, 2015, s. 11-12):

- *Zkvalitnění vzdělávací činnosti na všech katedrách fakulty.*
- *Inovace obsahu vzdělávání ve vazbě na nové teoretické poznatky, vývoj společenské praxe a potřeby trhu práce, výuka podle moderních výukových trendů.*
- *Budování kapacit pro zajišťování kvality a podpora „akademického leadershipu“.*

V návaznosti na tuto strategii byly stanoveny konkrétní aktivity. Výčet relevantních aktivit pro tuto práci je následující (FZS, 2015, s. 11-12):

- *Podpora vzdělávání akademických pracovníků v oblastech osobnostního růstu, jejich odbornosti, pedagogické a vědecké (v rámci týdne vzdělávání pořádaného fakultou i v rámci individuálních školicích aktivit).*
- *Zvýšení kvality v oblasti praktické výuky – organizace praxí v Nemocnici Pardubického kraje, a.s., budování týmu mentorů, nastavení procesů vedoucích ke zlepšení spolupráce s mentory (jednotný systém plánování praxí na katedrách, inovace dokumentace praxí související s osobními cíli studenta, vzdělávání mentorů, pravidelné schůzky s mentory, kvalitní zpětná vazba, hodnocení praxí studenty a odborníky z praxe).*
- *Využívání vhodných moderních výukových nástrojů v návaznosti na mezinárodní trendy ve výuce, výuka vycházející z nejnovějších poznatků a potřeb praxe – důraz na interaktivní výuku, kvalitu testování znalostí, postupné zavádění metody simulovaného pacienta do výuky, posilování aktivní role studenta...).*
- *Hodnocení studijních programů ve spolupráci s odborníky z praxe, s absolventy i s aplikační sférou (zejména Nemocnice Pardubického kraje, a.s., Zdravotnická záchranná služba Pardubického kraje, Multiscan, a.s., Fakultní nemocnice Hradec Králové).*

Priorita „Diverzita a dostupnost vzdělávání“ si klade za cíl plnit roli vzdělávacího centra, které bude otevřené a bude pozitivně ovlivňovat i širokou veřejnost. Strategie, která byla vytvořena, obsahuje například (FZS, 2015, s. 13-14):

- *Rozvíjení podmínek pro studium a motivaci nadaných studentů.*
- *Zavedení opatření vedoucích ke snížení studijní neúspěšnosti a opatření podporujících ukončování studia ve standardní době.*

Následně byly navrženy aktivity, mezi které patří (FZS, 2015, s. 13-14):

- *Vyhledávání předmětů s nejvyšší neúspěšností, hloubková analýza příčin neúspěšnosti, nastavení opatření vedoucích k jejich redukci, realizace opatření vyplývajících z analýzy výsledků státních závěrečných zkoušek v akademickém roce 2015–16.*
- *Realizace již zavedených a nově připravených certifikovaných kurzů celoživotního vzdělávání (Mentor klinické praxe ošetrovatelství a porodní asistence, ...).*

## 3 ZDRAVOTNICKÝ ZÁCHRANÁŘ

### 3.1 Charakteristika a kompetence Zdravotnického záchranáře

Zdravotnický záchranář (dále pak ZZ) patří mezi nelékařská zdravotnická povolání podle zákona č. 96/2004. Zdravotnickým záchranářem se lze stát po získání odborné způsobilosti a jeho činnost je podřízena právním předpisům.

*Za výkon povolání zdravotnického záchranáře se považuje činnost v rámci specifické ošetrovatelské péče na úseku neodkladné anesteziologicko-resuscitační péče a akutního příjmu. Dále se Zdravotnický záchranář podílí na neodkladné léčebné a diagnostické péči. (Zákon 96/2004 Sb. § 18, odst. 4.)*

Vyhláška č. 55/2011 Sb., která v § 17 stanoví rozsah kompetencí ZZ a praví v odst. 1, že kromě výkonu činností dle § 3 odst. 1 o činnosti zdravotnického pracovníka s odbornou způsobilostí, ZZ provádí bez odborného dohledu přednemocniční neodkladnou péči včetně letecké záchranné služby, a dále specifickou ošetrovatelskou péči v rámci anesteziologicko-resuscitační péče a v rámci akutního příjmu. Bez indikace lékaře může ZZ vykonávat především tyto činnosti:

- Monitoraci a hodnocení vitálních funkcí, včetně elektrokardiografického záznamu (dále jen EKG), sleduje poruchy rytmu a monitoruje pacienta pomocí pulzního oxymetru.
- Zahajuje a provádí kardiopulmonální resuscitaci s použitím ručních křísících vaků, defibriluje srdce elektrickým výbojem po provedení EKG záznamu.
- Zajišťuje periferní žilní vstup, aplikuje krystaloidní roztoky a podává nitrožilně roztoky glukózy pacientům s prokázanou hypoglykemií.
- Provádí orientační laboratorní vyšetření určená pro účely urgentní medicíny a orientačně je posuzuje.
- Řídí, obsluhuje a udržuje všechny kategorie pozemních dopravních prostředků i v obtížných podmínkách jízdy s využitím výstražných zvukových a světelných zařízení.
- Provádí první ošetření ran a zastavuje krvácení. Provádí bezpečné vyproštění pacientů a jejich polohování, imobilizaci a transport pacientů se zajištěním bezpečnosti během transportu.
- Vykonává činnosti dle rozsahu své způsobilosti, kterými zajistí řešení následků hromadných neštěstí v rámci integrovaného záchranného systému. Pečuje o tělo zemřelého.

- Provádí neodkladné výkony v rámci probíhajícího porodu.
- Přijímá, eviduje a vyhodnocuje tísňové výzvy z hlediska závažnosti zdravotního stavu pacienta a dle stupně naléhavosti zabezpečí odpovídající způsob jejich řešení za použití telekomunikační a sdělovací techniky.

Dle odst. 2 ZZ v rámci přednemocniční neodkladné péče, letecké záchranné služby, anesteziologicko-resuscitační péče a akutního příjmu bez odborného dohledu a na základě indikace lékaře vykonává tyto činnosti:

- Zajišťuje dýchací cesty, zavádí a udržuje inhalační kyslíkovou terapii, zajišťuje přístrojovou ventilaci s parametry určenými lékařem, pečuje o dýchací cesty pacientů i při umělé plicní ventilaci.
- Podává léčivé přípravky včetně krevních derivátů. Asistuje při zahájení aplikace transfúzních přípravků, ošetřuje pacienta v průběhu aplikace a ukončuje ji.
- Provádí katetrizaci močového měchýře dospělých a dívek nad 10 let. Odebírá biologický materiál na vyšetření. Asistuje při porodu a provádí první ošetření novorozence. Zajišťuje intraoseální vstup.

Vyhláška č. 55/2011 Sb. dále upravuje také činnost ZZ se specializovanou způsobilostí. Ve znění § 108 stanovuje kompetence operátora zdravotnického operačního střediska, který vykonává svou činnost v souladu s § 17. Dále pak § 109 stanovuje kompetence ZZ pro urgentní medicínu, který rovněž vykonává svou činnost dle § 17 a dle § 54 písm. a), a poskytuje specifickou ošetrovatelskou a neodkladnou diagnosticko-léčebnou péči na úseku neodkladné péče, anesteziologicko-resuscitační péče a v rámci akutního příjmu.

K povolání Zdravotnického záchranáře se vztahuje také zákon č. 374/2011 Sb. Podle § 13, který stanovuje složení výjezdových skupin zdravotnické záchranné služby, jsou nelékařští zdravotničtí pracovníci součástí výjezdové skupiny rychlé zdravotnické pomoci. Proto se také na ZZ vztahuje § 18 a § 19, který udává oprávnění a povinnosti členů výjezdových skupin. Mezi ně patří zejména právo vstupovat do soukromých objektů apod., požadovat informace, pomoc a prostředky spojené s přednemocniční neodkladnou péčí. Paragraf § 19 dále rozvádí podmínky pro poskytnutí, či naopak neposkytnutí přednemocniční neodkladné péče.

S kompetencemi Zdravotnického záchranáře souvisí také zákon č. 372/2011 Sb., konkrétně § 49 a § 50, jejichž obsahem jsou povinnosti a práva zdravotnického pracovníka, čili také ZZ.

Mezi povinnosti zdravotnického pracovníka dle § 49 patří poskytování zdravotnických služeb na náležitě odborné úrovni, ke kterým má odbornou způsobilost v rozsahu odpovídajícímu jeho způsobilosti a zdravotnímu stavu pacienta a je povinen řídit se principy etiky (odst. 1 a).

Dále je zdravotnický pracovník povinen neprodleně poskytnout odbornou první pomoc každému, pokud by byl bez této pomoci ohrožen život nebo vážně ohroženo zdraví a není-li pomoc včas dosažitelná obvyklým způsobem, a zajistit mu poskytnutí zdravotnických služeb dle potřeby (odst. 1 b).

Mezi práva zdravotnického pracovníka řadíme dle § 50 právo získat od pacienta, kterému zdravotnický pracovník poskytuje zdravotnickou péči informaci, že pacient je nosičem infekční nemoci podle zákona o ochraně veřejného zdraví a o dalších závažných skutečnostech týkající se pacientova zdravotního stavu. (odst. 1 a). Dále má zdravotnický pracovník právo neposkytnout zdravotní služby v případě, že by došlo k vážnému ohrožení jeho života nebo zdraví. (odst. 1 b).

Dle odst. 2 má zdravotnický pracovník právo odmítnout poskytnutí zdravotních služeb pacientovi v případě, že by jejich poskytnutí odporovalo jeho svědomí nebo náboženskému vyznání. O této skutečnosti je povinen ihned informovat poskytovatele, který zajistí pacientovi jiného zdravotnického pracovníka. Záznam o odmítnutí zajištění jiného zdravotnického pracovníka je součástí zdravotnické dokumentace; záznam podepíše pacient a zdravotnický pracovník. Zdravotnický pracovník nemůže odmítnout poskytnutí zdravotních služeb pacientovi z důvodu uvedeného ve větě první, pokud by odmítnutím došlo k ohrožení života pacienta nebo k vážnému ohrožení jeho zdraví a poskytovatel není schopen zajistit poskytnutí zdravotních služeb jiným zdravotnickým pracovníkem.

### 3.2 Vzdělávání zdravotnického záchranáře

Pro výkon povolání zdravotnický záchranář je nezbytné vzdělání, které v České republice upravuje zákon č. 96/2004 Sb. o nelékařských zdravotnických profesích, konkrétně § 18, který uvádí, že odborná způsobilost k výkonu tohoto povolání se získá absolvováním akreditovaného zdravotnického bakalářského studijního oboru pro přípravu zdravotnických záchranářů, nejméně tříletého studia v oboru diplomovaný ZZ na vyšších zdravotnických školách, nebo střední zdravotnické školy v oboru ZZ, pokud bylo studium prvního ročníku zahájeno nejpozději ve školním roce 1998/1999, (odst. 1 písm. a – c) přičemž ZZ, který získal odbornou způsobilost podle odstavce 1 písm. c může vykonávat své povolání bez odborného dohledu až po 3 letech výkonu povolání Zdravotnického záchranáře. Do té doby musí vykonávat své povolání pouze pod odborným dohledem. (odst. 2). Dále zákon praví, že odbornou způsobilost k výkonu povolání Zdravotnického záchranáře má také zdravotnický pracovník, který získal odbornou způsobilost k výkonu povolání všeobecná sestra podle § 5 a specializovanou způsobilost v oboru sestra pro intenzivní péči a byl rovněž členem výjezdové skupiny zdravotnické záchranné služby nejméně v rozsahu alespoň poloviny týdenní pracovní doby po dobu pěti let v posledních šesti letech (odst. 3).

V současné době je v České republice, bakalářský studijní obor „ZZ“ akreditován celkem na devíti státních a veřejných školách a jedné soukromé. Z těchto deseti škol je na dvou z nich (Ostravská univerzita a Vysoká škola zdravotnická, o.p.s.), možné i kombinované studium oboru. (MŠMT, 2017)

Obor „Diplomovaný zdravotnický záchranář“, neboli vyšší odborné vzdělání má v ČR v tuto chvíli akreditováno šest veřejných Vyšších odborných škol, z toho dvě i v kombinované formě studia. Tento stupeň vzdělání je dále poskytován i třemi soukromými Vyššími odbornými školami a to jak v denní tak i kombinované formě studia. (Národní ústav pro vzdělávání, 2017)

### **3.3 Specializační vzdělávání zdravotnický záchranář**

Již odborně způsobilý zdravotnický záchranář má v současné době možnost rozšířit si své vzdělání o jednu specializaci. Toto vzdělání stanovuje nařízení vlády č. 31/2010 Sb.

Ministerstvo zdravotnictví České republiky vypracovalo vzdělávací program specializačního vzdělávání v oboru Urgentní medicína. Klade si za cíl osvojení potřebných teoretických znalostí a praktických dovedností, návyků a týmové spolupráce, schopnost samostatného rozhodování a nakonec získání specializované způsobilosti s označením odbornosti ZZ pro urgentní medicínu. (Nařízení vlády č. 31/2010 Sb., Příloha č. 39)

Do průběhu vzdělávání může být zařazen již odborně způsobilý ZZ, který vykonával toto povolání minimálně po dobu 36 měsíců na plný úvazek, z toho minimálně 12 měsíců působil na plný úvazek na pracovišti Zdravotnické záchranné služby. Optimální délka tohoto vzdělání činí 18 – 24 měsíců a skládá se z celkem 560 hodin teoretické a praktické výuky, z čehož praktická výuka tvoří alespoň 50% celkového počtu hodin (Nařízení vlády č. 31/2010 Sb., Příloha č. 39).

Záchranář, který úspěšně dokončí toto studium, získává nové kompetence. Ty jsou dále upravovány vnitřními směrnici Zdravotnické záchranné služby (dále ZZS).

## 4 MENTOR

Práce akademického pracovníka, který se podílí na výuce odborné praxe studentů oboru Zdravotnický záchranář na FZS UPCE se do značné míry prolíná s prací mentora. Výuka odborné praxe je poměrně odlišná od klasické podoby výuky a má svá specifika. Oblast, ve které může mentor působit je ovšem značně široká. Pro potřeby této práce je tedy jako mentor míněna osoba, která se podílí na výuce odborné praxe studentů nelékařských zdravotních oborů.

Zákon o vysokých školách č. 111/1998 Sb. nezná přímo pojem mentor, ale v § 70, odstavec 3, je dána možnost zapojit do vzdělávacího procesu i další odborníky mimo akademické pracovníky na základě dohody o práci konané mimo pracovní poměr.

Přesná definice mentora zní: „osoba uvádějící do znalostí oboru prostřednictvím vedení v reálných situacích provádějící supervizi“ (Průcha, Walterová, Mareš, 2008, s. 120).

Pojem mentor neoznačuje klasickou podobu pedagoga. Jedná se spíše o poradce, konzultanta, rádce a průvodce. Mentoringem rozumíme dlouhodobou, individuální a neformální podobu spolupráce na rozvoji mentorovaného (Langer, 2016, s. 24).

Postupy používané mentorem můžeme v zásadě rozdělit do 2 skupin (Aggleton, Chalmers, 2010, s. 210-211):

- Rozvoj a praktická aplikace vědomostí studenta a zároveň snaha o zvýšení jeho motivace ke studiu dané problematiky.
- Mentor aktivně podporuje budování sociálních dovedností a postojů, jako např. porozumění, trpělivost, ochota a také hrdost a oddanost svému povolání.

Pospíšilová (2008) uvádí, že práce mentora je obtížná zejména kvůli potřebě vysoké samostatnosti, rychlosti při rozhodování, potřebě tvořivosti a pružnosti v procesu výuky. Proto je nutné, aby se každý mentor neustále rozvíjel a obohacoval se o znalosti, vlastnosti a schopnosti tak, aby byl studentům rádcem a oporou, rozvíjel jejich vztah ke studiu a rozuměl konkrétním potřebám.



#### 4.1 Mentor klinické praxe ošetrovatelství a porodní asistence

Z odborného článku publikovaného Červenkovou a Černohorskou (2015) vyplývá, že jako mentor odborné praxe může působit i zdravotník způsobilý k práci ve zdravotnictví bez odborného dohledu, který má pracovníprávní nebo obdobný vztah k poskytovateli odborné praxe. Zároveň tento ale nemusí mít žádné pedagogické vzdělání. Článek dále upozorňuje na absenci specializovaných a certifikovaných kurzů mentorů klinické praxe v oborech, jako je Zdravotnický záchranář, Sociální pracovník nebo Radiologický asistent. V současné době je zde certifikovaný kurz pouze pro obory Ošetrovatelství a Porodní asistence.

Vyhláška č. 55/2011 Sb. § 3, bod 1 přímo uvádí, že každý zdravotnický pracovník s odbornou způsobilostí se podílí na praktické výuce studentů. To tedy znamená, že žádný zdravotnický pracovník s odbornou způsobilostí bez ohledu na další vzdělání se nemůže této činnosti zříci, protože jde o činnost právně zakotvenou.

Důležitosti a vhodnosti zapojování mentorů do výuky odborné praxe se věnuje řada publikovaných textů. Jako příklad je možno uvést článek „*Význam školních sester/mentorek pro zajištění kvality výuky na klinických pracovištích*“ napsaný Sloupovou-Bürgerovou a Hudáčkovou (2005), který se věnuje využívání mentorů a jejich spolupráci s akademickými pracovníky, studenty i univerzitou za účelem zvýšení efektivity odborné praxe. Dále pak byl například publikován článek „*Mentorství očima studenta a mentora klinické praxe*“ od Vaňkové (2013), který nejprve srovnává odbornou praxi bez odborného vedení a s ním přímo z pohledu autorky. Druhá část článku pojednává o zapojení autorky do vyučovacího procesu z druhé strany, tzn. z pozice mentora.

V dnešní době, charakteristické proměnou vzdělávání, patří diskuze o propojení mentora a školy mezi velmi aktuální a důležitá témata. Jak už bylo řečeno, mentor se snaží naplnit očekávání studentů v této oblasti výuky. Zároveň je ovšem nutné, aby splnil požadavky školní instituce a naplnil v rámci výuky předem definované cíle. Škola by měla s mentorem spolupracovat a být přístupná dialogu. V rámci této spolupráce je velmi důležitá zpětná vazba a sebereflexe. (Vránová, 2008)

Dle Ciché (2006) je v dnešní době pozice mentora zkoumána v rámci mnohých studií. Mentor se totiž stále více podílí na dnešní formě výuky a ovlivňuje studenty, které edukuje. Postava mentora stále hledá své místo v rámci pedagogického procesu. Na této cestě překonává celou řadu úskalí a překážek, jako je nízké finanční ohodnocení či nedostatečné technické vybavení pro výuku.

## 4.2 Vzdělávání mentorů

Pro vzdělávání mentorů v rámci nelékařských zdravotnických oborů dnes existuje pouze jeden kurz a to „Mentor klinické praxe ošetrovatelství a porodní asistence“. Tento kurz vznikl na podkladě Metodického pokynu č. 38934/2008 Ministerstva zdravotnictví. Cílem kurzu (MZ ČR, 2014, s. 2) je příprava jednotlivce k získání zvláštní odborné způsobilosti mentora klinické praxe ošetrovatelství a porodní asistence v oblasti kvalifikační přípravy, specializačního vzdělávání zdravotnických nelékařských pracovníků a v adaptačním procesu nově nastupujících zaměstnanců v oboru ošetrovatelství a porodní asistence.

Absolvent tohoto kurzu by měl být schopen vést studenty na odborných praxích v souladu se vzdělávacím programem studia a předávat jim své zkušenosti a dovednosti. Měl by umět přidělovat studentům takové činnosti u pacientů, které jsou v souladu s daným akreditovaným vzdělávacím programem. Mentor klinické praxe by měl průběžně hodnotit znalosti a praktické dovednosti studentů a hodnotit studenty také písemně do záznamníku klinické praxe. Mentor musí také umět svým vlastním postojem studenty motivovat a řešit veškeré nežádoucí situace, provádět výstupní evaluaci, vést komunikaci se studenty a ostatními členy multidisciplinárního týmu. Mentor dále spolupracuje s pracovníky fakulty, katedry, příslušného ústavu a ostatními účastníky vzdělávacího procesu. Mentor je schopen vést nového zaměstnance oboru nelékařských zdravotnických profesí v jeho adaptačním procesu, předává mu své poznatky a zkušenosti a pomáhá mu rozvíjet profesní dovednosti. Mentor je povinen se soustavně vzdělávat ve svém oboru. (MZ ČR, 2014)

Mentor klinické praxe tímto certifikovaným kurzem získal způsobilost převážně k výkonu pedagogické činnosti v rozsahu vedení, koordinace a hodnocení praktického vyučování studentů středních, vyšších odborných a vysokých škol nebo specializačního vzdělávání v oboru své specializace nebo v souvislosti s adaptačním procesem nově nastupujících zaměstnanců. (MZ ČR, 2014)

## 5 ODBORNÁ PRAXE

*„Odborná praxe by měla být přechodnou fází z oblasti teorie do oblasti praktické profesní činnosti. V mnoha případech je součástí vysokoškolské přípravy odborníků, v každém případě je však první začáteční fází profesní přípravy, spojením a konfrontací teoretických vědomostí a praktických profesních situací“ (Podlahová, 2012, s. 49).*

Hlavními cíli odborné praxe by mělo být propojení teorie a praxe všech součástí vysokoškolské přípravy. Závěrem studenta v činnostech a úkonech potřebných pro budoucí povolání a uvedení jej do podmínek reálného prostředí, tím tedy zahájení procesu profesní adaptace a socializace. (Podlahová, 2012, s. 49-50)

Tato kapitola pojednává přímo o odborné praxi studentů oboru Zdravotnický záchranář na Fakultě zdravotnických studií Univerzity Pardubice. Tato praxe probíhá v prostředí zdravotnického zařízení i mimo něj. Součástí této odborné praxe je část, která probíhá ve zdravotnickém zařízení pod vedením akademických pracovníků a je předmětem zájmu této práce.

Rozsah praktické výuky pro obor Zdravotnický záchranář stanovuje vyhláška č. 39/2005 Sb. Dle ní musí praktická výuka činit alespoň 1800 hodin. V rámci této časové dotace je třeba obsáhnout dovednosti a znalosti v přednemocniční neodkladné péči, v urgentní a válečné medicíně. Dále postupy v součinnosti s Integrovaným záchranným systémem (dále IZS), poskytování laické první pomoci včetně telemedicíny. Studenti se učí řídičským a navigačním dovednostem. Studenti také absolvují praxi na odděleních zaměřených na chirurgii, vnitřní lékařství, pediatrii, neurologii, intenzivní péči, gynekologii, porodnictví a psychiatrii. V souladu s touto vyhláškou pak školy vytvářejí konkrétní podobu odborné praxe.

Odborná praxe ve zdravotnickém zařízení, Krajském zdravotnickém operačním středisku (dále KZOS) a na stanovišti Zdravotnické záchranné služby v rámci studia oboru Zdravotnický záchranář na Fakultě zdravotnických studií Univerzity Pardubice probíhá od druhého do šestého semestru. Odborná praxe vedená akademickým pracovníkem ve zdravotnickém zařízení probíhá od druhého do třetího semestru, kde je zakončena zkouškou. Konkrétně se jedná o předměty KKO / P2PZZ a KKO / P3PZZ, tedy o odbornou praxi ve druhém a třetím semestru studia oboru Zdravotnický záchranář. (UPCE, 2016)

Výuka odborné praxe pod vedením akademického pracovníka probíhá v Nemocnici Pardubického kraje, a.s. Nemocnice Pardubice na vybraných odděleních. Po úspěšném složení

zkoušky z odborné praxe mohou studenti absolvovat zbytek odborné praxe v místě svého bydliště či na jiném akreditovaném pracovišti. Pokud student zvolí pro výkon odborné praxe jiné pracoviště, je nutné, aby mezi tímto pracovištěm a Fakultou zdravotnických studií Univerzity Pardubice byla uzavřena dohoda o spolupráci. V případě že dohoda uzavřena není, musí student smlouvu s pracovištěm uzavřít sám. (Deník odborné praxe, 2008)

V průběhu praxe musí student preferovat osmihodinové směny s tím, že je možné týdně absolvovat maximálně tři dvanáctihodinové směny. Pracovní doba je řízena zákoníkem práce, tedy 40 hodin týdně. Student má nárok na půl hodiny dlouhou přestávku v rámci směny. (Deník odborné praxe, 2008)

Celková délka praxe činí 1800 hodin během šesti semestrů. V prvním ročníku je nutno absolvovat 360 hodin, během druhého ročníku je to 840 hodin a v průběhu třetího ročníku se jedná o 600 hodin odborné praxe. Student prochází různými odděleními s různou časovou dotací. Na interním oddělení stráví student pět týdnů, na chirurgii čtyři týdny, dále pak po jednom týdnu na pediatrii, neurologii, psychiatrii, pediatrické JIP a KZOS. Dohromady deset týdnů tráví student na JIP chirurgických a interních oborů. Praxe na výjezdovém pracovišti ZZS trvá šest týdnů, na oddělení urgentního příjmu tři týdny, na porodních sálech dva týdny a na oddělení ARO čtyři týdny. (Deník odborné praxe, 2008)

Dále pak student absolvuje několik kurzů, které se též započítávají do odborné praxe a probíhají pod vedením akademických pracovníků. Tato práce se zaměřuje na odbornou praxi studentů oboru Zdravotnický záchranář na Fakultě zdravotnických studií Univerzity Pardubice vedenou akademickým pracovníkem v nemocničním prostředí, a proto tyto kurzy nebyly zahrnuty do výzkumu. Jedná se o kurz první pomoci a o kurz zimní záchrany na horách v prvním ročníku a kurz „Záchrana na vodě“ v ročníku druhém. V průběhu třetího ročníku studia absolvuje student ještě kurz řídičských a navigačních dovedností a kurz záchrany na horách ve spolupráci s Horskou službou.

Pro lepší představu a jednodušší porozumění je v práci uvedena tabulka z portfolia odborné praxe (viz příloha 1), která obsahuje přehledné informace a návrh plnění jednotlivých součástí odborné praxe. (Deník odborné praxe, 2008)

## II. VÝZKUMNÁ ČÁST

Praktická část se zabývá přímo názory studentů oboru Zdravotnický záchranář na Univerzitě Pardubice na odbornou praxi pod vedením akademického pracovníka. Za akademické pracovníky jsou ve druhé části práce považováni konkrétně ti, kteří se podíleli/podílejí na výuce odborné praxe studentů oboru Zdravotnický záchranář na FZS UPCE. V této části práce budou popsány cíle výzkumu, výzkumné otázky a metodika výzkumu. Bude uveden výzkumný vzorek a metoda vyhodnocování získaných dat. Následně bude zařazena diskuze a závěr práce. V této práci nejsou uvedeny hypotézy, jelikož se jedná o popisnou statistiku.

### 6 CÍLE VÝZKUMU

Hlavním cílem výzkumu je zjistit názory studentů oboru Zdravotnický záchranář na odbornou praxi pod vedením akademického pracovníka.

Dílčí cíle jsou odvozeny od cíle hlavního:

- I. Zjistit možná doporučení pro výuku odborné praxe ze strany studentů.
- II. Zjistit názor na časovou dotaci odborné praxe vedené akademickým pracovníkem.
- III. Zjistit ochotu studentů zapojit se v budoucnu při výkonu povolání zdravotnického záchranáře do výuky odborné praxe.

### 7 VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Na podkladě hlavního cíle a vedlejších cílů byly zformovány tyto výzkumné otázky:

1. Je podle názoru studentů odborná praxe vedená akademickým pracovníkem důležitá?
2. Jaké jsou výhody a nevýhody odborné praxe vedené akademickým pracovníkem?
3. Jaké jsou pedagogické (didaktické) schopnosti a odborné znalosti akademických pracovníků podílejících se na výuce odborné praxe oboru Zdravotnických záchranář dle názoru studentů?
4. Co je třeba dle názorů studentů zlepšit?
5. Odpovídá podle názoru studentů časová dotace odborné praxe s akademickým pracovníkem na odděleních potřebám budoucí praxe?
6. Jsou studenti ochotni se podílet v budoucnosti na výuce odborné praxe?

## **8 METODIKA VÝZKUMU**

Pro výzkum výše definovaných cílů byla zvolena metoda kvantitativního dotazníkového šetření. Byl použit anonymní nestandardizovaný dotazník (viz příloha 2), kde byly použity otázky uzavřené, polouzavřené a otevřené. Dotazník byl vytvořen autorem této práce na základě předchozího studia odborné literatury a konzultace s vedoucím práce. V úvodu dotazníku se nachází informace ohledně osoby provádějící výzkum a důvody výzkumného šetření. Dále zde jsou uvedeny pokyny pro vypracování dotazníku. Dotazník, obsahující 15 otázek byl rozdán 60 respondentům a jeho návratnost byla 100%. V pilotním testování bylo rozdáno 10 kopií dotazníku. Data z pilotního průzkumu nebyla započtena do vyhodnocování výsledků. Dotazníkové šetření probíhalo v únoru a březnu 2017.

### **8.1 Výzkumný vzorek**

Výzkumu se zúčastnili studenti studující ve čtvrtém a šestém semestru studia, tedy druhý a třetí ročník oboru Zdravotnický záchranář na Fakultě zdravotnických studií Univerzity Pardubice. První ročník byl z výzkumu vynechán, jelikož v době vzniku této práce neměli ještě studenti odbornou praxi ve zdravotnickém zařízení pod dohledem akademického pracovníka kompletně absolvovanou. Počty studentů, kteří si odbornou praxi pod vedením akademického pracovníka zapsali, jsou následující. Pro aktuálně třetí ročník to bylo 54 studentů ve druhém semestru a 50 studentů v třetím semestru. Pro aktuálně druhý ročník to bylo 47 studentů ve druhém semestru a 46 studentů ve třetím semestru studia. Do vzorku bylo zahrnuto celkem 60 studentů, z toho 30 z každého ročníku.

### **8.2 Zpracování dat**

Pro zpracování výsledných dat získaných z dotazníkového šetření byly použity programy Microsoft Word a Microsoft Excel. Každá otázka byla vyhodnocena samostatně. K lepšímu přehledu o výsledných datech byly použity tabulky. V tabulkách byla použita absolutní (dále Abs.) a relativní četnost (dále Rel.).

## 9 ANALÝZA ZÍSKANÝCH DAT

Tabulka 1 Rozložení studentů v rámci výzkumu

pohlaví/ročník	absolutní četnost	relativní četnost
muži 2. ročník	22	37 %
muži 3. ročník	17	28 %
<b>muži celkem</b>	<b>39</b>	<b>65 %</b>
ženy 2. ročník	8	13 %
ženy 3. ročník	13	22 %
<b>ženy celkem</b>	<b>21</b>	<b>35 %</b>
<b>celkem</b>	<b>60</b>	<b>100 %</b>

Tabulka 1 ukazuje, že dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 60 studentů oboru Zdravotnický záchranář studujících na Univerzitě Pardubice. Bylo dotazováno 30 studentů druhého ročníku a 30 studentů ročníku třetího. Návratnost dotazníku byla 100%.

**Otázka č. 1: Hodnotíte odbornou praxi vedenou akademickým pracovníkem jako:**

Tabulka 2 Hodnocení praxe vedené akademickým pracovníkem

ročník	odpovědi							
	velmi přínosnou		přínosnou		nepřínosnou		nevím	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
<b>2. ročník</b>	10	17 %	8	13 %	5	8 %	7	12 %
<b>3. ročník</b>	8	13 %	11	18 %	9	15 %	2	3 %
<b>celkem</b>	<b>18</b>	<b>30 %</b>	<b>19</b>	<b>32%</b>	<b>14</b>	<b>23 %</b>	<b>9</b>	<b>15 %</b>

Dle tabulky 2 považuje za velmi přínosnou odbornou praxi pod vedením akademického pracovníka celkem 18 (30 %) studentů. V této možnosti jsou odpovědi obou ročníků srovnatelné (desetkrát druhý ročník a osmkrát třetí ročník). Totéž platí i u druhé možnosti, kterou zvolilo celkem 19 (32 %) studentů. Za velmi přínosnou, nebo přínosnou považuje tedy odbornou praxi pod vedením akademického pracovníka 62 % dotazovaných studentů. Jako nepřínosnou ji uvedlo 5 (8 %) studentů druhého a 9 (15 %) studentů třetího ročníku, celkem tedy necelá čtvrtina studentů (23 %). Devět studentů u této otázky zvolilo možnost „nevím“. Jednalo se o 7 studentů druhého a o 2 studenty třetího ročníku (15 % respondentů).

**Otázka č. 2: Celkovou časovou dotaci předmětu odborné praxe s akademickým pracovníkem hodnotíte jako:**

Tabulka č. 3 prezentuje názory studentů na časovou dotaci odborné praxe pod vedením akademického pracovníka.

**Tabulka 3 Časová dotace předmětu odborné praxe**

ročník	odpovědi					
	nadbytečnou		dostatečnou		nedostatečnou	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
<b>2. ročník</b>	4	6 %	20	33 %	6	10 %
<b>3. ročník</b>	7	12 %	18	30 %	5	8 %
<b>celkem</b>	<b>11</b>	<b>18 %</b>	<b>38</b>	<b>64 %</b>	<b>11</b>	<b>18 %</b>

Celkem 11 (18 %) studentů uvedlo, že dle jejich názoru je celková časová dotace odborné praxe s akademickým pracovníkem nadbytečná. Jednalo se o 4 studenty druhého a 7 studentů třetího ročníku (celkem 18 % dotazovaných). Stejný výsledek (18 %) byl i u možnosti „nedostatečnou“. Lišilo se jen rozložení počtu odpovědí mezi ročníky (6 u druhého a 5 u třetího ročníku). Jako dostačenou ji uvádí 38 respondentů (64 %), konkrétně 20 studentů druhého a 18 studentů třetího ročníku.

**Otázka č. 3: Pedagogické schopnosti akademických pracovníků hodnotíte jako:**

Tabulka 4 zobrazuje odpovědi studentů ohledně jejich názoru na pedagogické schopnosti akademických pracovníků.

**Tabulka 4 Pedagogické schopnosti akademických pracovníků**

ročník	odpovědi							
	výborné		chvalitebné		dostatečné		nedostatečné	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
<b>2. ročník</b>	4	7 %	7	12 %	8	13 %	11	18 %
<b>3. ročník</b>	3	5 %	8	13 %	6	10	13	22 %
<b>celkem</b>	<b>7</b>	<b>12 %</b>	<b>15</b>	<b>25 %</b>	<b>14</b>	<b>23 %</b>	<b>24</b>	<b>40 %</b>

V této otázce nejvíce respondentů hodnotilo pedagogické schopnosti akademických pracovníků jako „nedostatečné“. Konkrétně se jednalo o 11 (18 %) studentů druhého a 13 (22 %) studentů



třetího ročníku. Celkem se tedy jedná o 40 % všech dotazovaných. Druhou nejčastější odpovědí v obou ročnících byla možnost „chvalitebné“. Tuto možnost zvolilo 7 (12 %) studentů druhého ročníku a 8 (13 %) studentů ročníku třetího. V procentuálním vyjádření se jedná o 25 %. Další v pořadí byla možnost „dostatečné“. Takto odpovědělo celkem 14 (23 %) respondentů, z toho 8 z druhého a 6 ze třetího ročníku. Nejméně častou odpovědí se stala možnost „výborné“. Dohromady takto odpovědělo 7 studentů, tedy 12 %. Jednalo se o 4 studenty druhého a 3 studenty třetího ročníku.

#### **Otázka č. 4: Odborné znalosti akademických pracovníků hodnotíte jako:**

U této otázky zobrazuje tabulka 5 odpovědi studentů na otázku č. 4. Odborné znalosti akademických pracovníků studenti hodnotili velmi pozitivně.

**Tabulka 5 Odborné znalosti akademických pracovníků**

ročník	odpovědi							
	výborné		chvalitebné		dostatečné		nedostatečné	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
<b>2. ročník</b>	14	23 %	10	17 %	5	8 %	1	2 %
<b>3. ročník</b>	16	18 %	9	15 %	3	5 %	2	3 %
<b>celkem</b>	<b>30</b>	<b>50 %</b>	<b>19</b>	<b>32 %</b>	<b>8</b>	<b>13 %</b>	<b>3</b>	<b>5%</b>

50 % studentů ohodnotilo akademické pracovníky známkou „výborné“. Tuto možnost zvolilo 14 studentů druhého ročníku a 16 studentů třetího ročníku. Devatenáct studentů (celkem 32 %) zaškrtnulo možnost „chvalitebné“. Jednalo se 10 studentů druhého a 9 studentů třetího ročníku. Osm dotazovaných uvedlo v této otázce odpověď „dostatečné“, z toho bylo 5 odpovědí z druhého a 3 ze třetího ročníku, vyjádřeno v procentech to činí 13 %. Pouze jeden student druhého ročníku a dva studenti třetího ročníku (5 %) zaškrtnuli možnost „nedostatečné“.

**Otázka č. 5: Měl by podle vás akademický pracovník působící v rámci výuky odborné praxe mít úvazek ve zdravotnickém zařízení? Jak velký by tento úvazek měl být?**

Tabulka 6 zobrazuje rozložení odpovědí studentů na otázku týkající se vhodnosti úvazku ve zdravotnickém zařízení u akademických pracovníků podílejících se na výuce odborné praxe.

**Tabulka 6 Úvazek ve zdravotnickém zařízení**

ročník	odpovědi			
	ano		ne	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
<b>2. ročník</b>	28	47 %	2	3 %
<b>3. ročník</b>	29	48 %	1	2 %
<b>celkem</b>	<b>57</b>	<b>95 %</b>	<b>3</b>	<b>5 %</b>

Na tuto otázku odpověděli záporně pouze dva studenti druhého a jeden student třetího ročníku. Sedmapadesát (95 %) dotazovaných považuje za vhodné, aby byl akademický pracovník působící v rámci výuky odborné praxe zároveň zaměstnán ve zdravotnickém zařízení.

Tabulka 7 dále rozvádí kladné odpovědi na otázku č. 5.

**Tabulka 7 Velikost úvazku ve zdravotnickém zařízení**

ročník	velikost úvazku (X)			
	$0 < X \leq 0.2$	$0.2 < X \leq 0.5$	$0.5 < X < 1$	$X = 1$
<b>2. ročník</b>	4	14	7	3
<b>3. ročník</b>	6	16	5	2
<b>celkem</b>	<b>10</b>	<b>30</b>	<b>12</b>	<b>5</b>

Z 28 kladných odpovědí v rámci druhého ročníku uvedli 4 studenti velikost úvazku (X)  $0 < X \leq 0.2$ . 16 studentů odpovědělo, že velikost úvazku ve zdravotnickém zařízení by se měla pohybovat v rozmezí  $0.2 < X \leq 0.5$ . Velikost úvazku (X)  $0.5 < X < 1$  vybralo za odpověď 7 studentů. Tři studenti druhého ročníku uvedli, že by akademický pracovník, který se podílí na odborné praxi, měl mít celý úvazek ve zdravotnickém zařízení. V rámci 3. ročníku bylo 29 kladných odpovědí, z toho 6 studentů uvedlo velikost úvazku (X)  $0 < X \leq 0.2$ . Šestnáct studentů napsalo, že by akademický pracovník, který se podílí na výuce odborné praxe, měl mít velikost úvazku (X)  $0.2 < X \leq 0.5$ . Úvazek (X) o velikosti  $0.5 < X < 1$  považuje za vhodný 5 studentů. Pro celý úvazek se vyjádřili 2 studenti třetího ročníku.

**Otázka č. 6: Jste spokojeni s časovou dotací teoretické výuky s akademickým pracovníkem během odborné praxe? Je tato teoretická výuka dostatečná?**

V tabulce 8 jsou zahrnuty počty jednotlivých odpovědí. Většina studentů dle výsledků dotazníku považuje časovou dotaci výuky s akademickým pracovníkem za dostatečnou.

**Tabulka 8** Dotace výuky s akademickým pracovníkem

ročník	odpovědi							
	ano		spíše ano		spíše ne		ne	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
<b>2. ročník</b>	8	13 %	14	23 %	6	10 %	2	3 %
<b>3. ročník</b>	7	12 %	16	27 %	7	12 %	0	0 %
<b>celkem</b>	<b>15</b>	<b>25 %</b>	<b>30</b>	<b>50 %</b>	<b>13</b>	<b>22 %</b>	<b>2</b>	<b>3 %</b>

Možnost „ano“ zaškrtnulo 8 studentů druhého a 7 studentů třetího ročníku, tedy 25 % dotazovaných. Odpověď „spíše ano“ zvolilo 30 studentů, konkrétně 14 (23 %) studentů druhého a 16 (27 %) studentů třetího ročníku. Tato odpověď byla tedy v této otázce nejčastější, celkem tedy 50 % všech odpovědí. Přes jednu pětinu dotazovaných (22 %), tzn. 6 studentů druhého a 7 studentů třetího ročníku vybralo odpověď „spíše ne“. Možnost „ne“ zvolili pouze 2 studenti druhého ročníku (3 %).

**Otázka č. 7: Vnímáte pozitiva odborné praxe vedené akademickým pracovníkem? Konkrétně jaká?**

U této otázky ukazuje tabulka 9 rozložení odpovědí studentů ohledně pozitiv vnímaných u odborné praxe vedené akademickým pracovníkem.

**Tabulka 9** Pozitiva odborné praxe vedené akademickým pracovníkem

ročník	odpovědi			
	ano		ne	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
<b>2. ročník</b>	24	44 %	6	10 %
<b>3. ročník</b>	20	33 %	10	17 %
<b>celkem</b>	<b>44</b>	<b>73 %</b>	<b>16</b>	<b>27 %</b>

Celkem 16 (23 %) studentů nevnímá žádná pozitiva plynoucí z odborné praxe vedené zdravotnickým pracovníkem. Jedná se o 6 studentů druhého a 10 studentů třetího ročníku.

Zbýlých 44 (73 %) studentů uvedlo, že v odborné praxi vedené zdravotnickým pracovníkem spatřují pozitiva. Těchto studentů bylo celkem 24 z druhého a 20 ze třetího ročníku.

Z těchto 44 studentů dále rozvedlo svou odpověď 18 z nich (tabulka 10). Často uváděli více důvodů v rámci jedné odpovědi, které byly následně rozřazeny do několika kategorií z důvodu lepší přehlednosti.

**Tabulka 10 Konkrétní pozitiva odborné praxe vedené akademickým pracovníkem**

ročník	pozitiva vedení akademickým pracovníkem			
	opora	kontrola	aktuální informace (guidelines)	záruka správného postupu
<b>2. ročník - 8</b>	3	3	4	4
<b>3. ročník – 10</b>	5	4	2	1
<b>Celkem - 18</b>	<b>8</b>	<b>7</b>	<b>6</b>	<b>5</b>

V odpovědích byly nejčastěji zastoupeny názory, že přítomnost akademického pracovníka zajišťuje studentům do začátku oporu a vědomí, že je díky jeho zásahu možno předcházet zásadním omylům a dále studenti uváděli, že akademický pracovník by měl být osobou vyhrazenou jen pro studenty samotné a jejich potřeby. Měl by být někým, kdo si udělá čas znovu vše vysvětlit a je možné se ho zeptat na věci, které studenty zajímají, jelikož personál na některých odděleních nemá vždy čas a chuť se studentům věnovat. V odpovědích se též objevilo, že akademický pracovník je záruka správného postupu, jelikož je seznámen s aktuálními guidelines.

### Otázka č. 8: Vnímáte negativa odborné praxe vedené akademickým pracovníkem? Konkrétně jaká?

Tabulka 11 zobrazuje odpovědi studentů ohledně negativ vnímaných u odborné praxe vedené akademickým pracovníkem.

Tabulka 11 Negativa odborné praxe vedené akademickým pracovníkem

ročník	odpovědi			
	ano		ne	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
<b>2. ročník</b>	17	28 %	13	22 %
<b>3. ročník</b>	24	40 %	6	10 %
<b>celkem</b>	<b>41</b>	<b>68 %</b>	<b>19</b>	<b>32 %</b>

U této otázky 13 (22 %) studentů druhého ročníku uvedlo, že nevnímají žádná negativa v rámci odborné praxe vedené akademických pracovníkem. Stejnou odpověď zvolilo 6 (10 %) studentů třetího ročníku. Celkem tedy 19 studentů (32 %) neuvedlo žádná negativa spojená s odbornou praxí vedenou akademickým pracovníkem. Naopak 17 (28 %) studentů druhého a 24 (40 %) studentů třetího ročníku v odpovědi uvedlo, že dle jejich názoru jsou v rámci odborné praxe vedené akademickým pracovníkem určitá negativa. Jedná se tedy o 68% většinu studentů zúčastněných tohoto dotazníkového šetření.

Z celkem 41 kladných odpovědí 22 studentů svoji odpověď dále rozvedlo (tabulka 12).

Tabulka 12 Konkrétní negativa odborné praxe vedené akademickým pracovníkem

ročník	negativa vedení akademickým pracovníkem				
Počet odpovídajících studentů	Odlíšnost teorie a praxe	Zkracování přítomnosti na praxi	Příliš direktivní přístup	Velké skupiny studentů	Nedostatečná znalost oddělení
<b>2. ročník - 13</b>	8	10	4	5	2
<b>3. ročník - 9</b>	7	4	7	3	2
<b>Celkem - 22</b>	<b>15</b>	<b>14</b>	<b>11</b>	<b>8</b>	<b>4</b>

Nejčastěji studenti uváděli nespokojenost s přístupem akademických pracovníků. V 15 odpovědích se objevilo, že akademický pracovník nebere v potaz rozdíl teorie a praxe. Ve 14 případech se poté objevil názor, podle kterého akademičtí pracovníci zkracují svou přítomnost na odborné praxi. Jedenácti studentům vadil příliš direktivní přístup akademických pracovníků, kteří nebyli ochotní vysvětlit postup řešení a případně o něm diskutovat. Celkem

v 8 případech se objevila připomínka k příliš velké skupině studentů na jednoho akademického pracovníka. U 4 studentů se objevila odpověď, že není vhodné, aby akademický pracovník podílející se na výuce odborné praxe zároveň nepracoval na oddělení, na kterém tato výuka probíhá.

### Otázka č. 9: Jaké je vaše doporučení pro zlepšení kvality výuky v rámci odborné praxe vedené akademickým pracovníkem?

Tabulka 13 Doporučení pro zlepšení odborné praxe

ročník	odpovědi			
	odpovědělo		neodpovědělo	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
<b>2. ročník</b>	12	20 %	18	30 %
<b>3. ročník</b>	9	15 %	21	35 %
<b>celkem</b>	<b>21</b>	<b>35 %</b>	<b>39</b>	<b>65 %</b>

Na tuto otázku, dle tabulky 13 odpovědělo 12 studentů druhého a 9 studentů třetího ročníku. Dohromady tedy 21 studentů (35 %). Ostatních 39 (65 %) studentů tuto otázku vynechalo.

Studenti, kteří na otázku odpověděli, se často ve svých doporučeních shodují a někteří uvádějí i více návrhů (tabulka 14).

Tabulka 14 Konkrétní doporučení

ročník	doporučení studentů pro odbornou praxi						
	12 – hodinové směny	více spolupráce a diskuze	menší skupiny	rozvoj pedagogických schopností akademických pracovníků	zkušenost s daným oddělením	odpověď „nevím“	úvazek přímo na daném oddělení
<b>2. ročník</b>	8	2	3	2	4	2	2
<b>3. ročník</b>	10	4	3	3	1	0	0
<b>celkem</b>	<b>10</b>	<b>6</b>	<b>6</b>	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>2</b>	<b>2</b>

Deset studentů uvedlo, že by uvítali dvanáctihodinové směny. Celkem šestkrát se objevila odpověď, podle které studenti chtějí menší skupiny a jednoho konkrétního akademického

pracovníka pro danou skupinu studentů. Dále pak 5 studentů odpovědělo, že by bylo vhodné, aby akademický pracovník podílející se na výuce odborné praxe na daném pracovišti zde měl předchozí pracovní zkušenost. Dva studenti dále uvedli, že by akademický pracovník měl mít přímo na tomto pracovišti úvazek. Odpověď dvou studentů zněla „nevím“. Pět studentů by chtělo lepší pedagogické schopnosti akademických pracovníků podílejících se na výuce odborné praxe. V šesti případech studenti doporučili větší spolupráci s akademickým pracovníkem, tzn. prostor pro diskuzi a demokratičtější přístup.

**Otázka č. 10: Vnímáte odbornou praxi vedenou akademickým pracovníkem jako důležitou část studia a jako přípravu pro budoucí zaměstnání?**

U této otázky zobrazuje tabulka 15 odpovědi na otázku ohledně přínosnosti odborné praxe vedené akademickým pracovníkem.

**Tabulka 15 Důležitost odborné praxe vedené akademickým pracovníkem**

ročník	odpovědi					
	ano		ne		nevím	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
<b>2. ročník</b>	19	32 %	5	8 %	6	10 %
<b>3. ročník</b>	17	28 %	10	17 %	3	5 %
<b>celkem</b>	<b>36</b>	<b>60 %</b>	<b>15</b>	<b>25 %</b>	<b>9</b>	<b>15 %</b>

Za důležitou část studia a přípravu pro budoucí zaměstnání ji považuje 19 studentů druhého a 17 studentů třetího ročníku. Celkem tedy 60 % dotazovaných. Naopak čtvrtina dotazovaných studentů (25 %) uvedla, že si nemyslí, že by odborná praxe vedená akademickým pracovníkem byla důležitá pro studium či pro budoucí zaměstnání. Zbylých 9 studentů (15 %) vybralo odpověď „nevím“.

**Otázka č. 11: Jaký přístup akademického pracovníka je pro vás v rámci odborné praxe nejvíce vhodný?**

Jak je vidět z tabulky 16, studenti výrazně preferují demokratický přístup.

**Tabulka 16 Přístup akademického pracovníka ke studentům**

ročník	odpovědi							
	autokratický		demokratický		liberální		jiný	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
<b>2. ročník</b>	0	0 %	24	40 %	4	7 %	2	3 %
<b>3. ročník</b>	0	0 %	27	45 %	0	0 %	3	5 %
<b>celkem</b>	<b>0</b>	<b>0 %</b>	<b>51</b>	<b>85 %</b>	<b>4</b>	<b>7 %</b>	<b>5</b>	<b>8 %</b>

Vyjádřilo se pro něj 24 studentů druhého a 27 studentů třetího ročníku, celkem tedy 51 (85 %) všech dotazovaných studentů. Pro 4 studenty druhého ročníku (7 %) by byl dle jejich odpovědi nejvhodnější liberální přístup. Pro autokratický přístup se nevyjádřil žádný z dotazovaných studentů. Pět studentů se nevešlo do předdefinovaných odpovědí a zvolili možnost „jiný“. Ve všech odpovědích se jednalo o kombinaci demokratického a liberálního přístupu.

**Otázka č. 12: V rámci praxe se vám akademický pracovník věnuje/věnoval?**

**Tabulka 17 Míra zainteresovanosti akademického pracovníka**

ročník	odpovědi							
	příliš		dostatečně		spíše méně		nedostatečně	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
<b>2. ročník</b>	0	0 %	13	22 %	9	15 %	8	13 %
<b>3. ročník</b>	1	2 %	7	12 %	14	23 %	8	13 %
<b>celkem</b>	<b>1</b>	<b>2 %</b>	<b>20</b>	<b>33 %</b>	<b>23</b>	<b>38 %</b>	<b>16</b>	<b>27 %</b>

Dle tabulky 17 odpovědělo 13 studentů druhého a 7 studentů třetího ročníku na otázku č. 12 „dostatečně“. Celkem tuto možnost zvolilo 20 (33 %) všech dotazovaných. Možnost „spíše méně“ zvolilo 9 studentů druhého a 14 studentů třetího ročníku, tedy 23 (38 %) studentů. U možnosti „nedostatečně“ se v obou ročnících sešel stejný počet odpovědí a to 8. Dohromady tedy tuto možnost zvolilo 16 (27 %) studentů. Pouze jeden student třetího ročníku vybral v odpovědi možnost „příliš“.



### Otázka č. 13: Měli byste zájem se v budoucnosti podílet na výuce odborné praxe?

Tabulka 18 Ochota studentů podílet se ve své profesní budoucnosti na výuce

ročník	odpovědi			
	ano		ne	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
<b>2. ročník</b>	16	27 %	14	23 %
<b>3. ročník</b>	19	32 %	11	18 %
<b>celkem</b>	<b>35</b>	<b>58 %</b>	<b>25</b>	<b>42 %</b>

Tabulka 18 ukazuje, že 35 (58 %) z 60 dotazovaných studentů má zájem se v budoucnu během své kariéry podílet na výuce odborné praxe. Konkrétně tuto odpověď zvolilo 16 studentů druhého a 19 studentů třetího ročníku. Naopak 14 studentů druhého a 11 studentů třetího ročníku, dohromady 24 dotazovaných studentů, se nemá zájem na výuce odborné praxe podílet.

Z 35 kladných odpovědí dále 17 studentů rozvedlo svoji odpověď (tabulka 19).

Tabulka 19 Zdůvodnění 1

ročník	kladné odpovědi		
	předávat nabyté znalosti	upřednostnit důležité věci ve výuce	poučení se z chyb akademických pracovníků
<b>2. ročník - 8</b>	5	4	1
<b>3. ročník - 11</b>	7	6	4
<b>Celkem - 17</b>	<b>12</b>	<b>10</b>	<b>5</b>

Ve dvanácti případech studenti uváděli touhu dále předávat nabyté znalosti a dovednosti. Dále se v odpovědi desetkrát objevil názor, podle kterého je potřeba se vyhnout „zbytečným“ a učit jen důležité věci. Celkem pětkrát studenti uváděli nutnost poučit se z chyb akademických pracovníků během praxe.

Z 24 záporných odpovědí na tuto otázku 14 studentů dále rozepsalo svoji odpověď (tabulka 20).

**Tabulka 20 Zdůvodnění 2**

ročník	záporné odpovědi			
	přílišná zodpovědnost	vysoká psychická zátěž	nutnost držet se metodiky	finance
<b>2. ročník</b>	3	2	3	1
<b>3. ročník</b>	4	2	0	2
<b>celkem</b>	<b>7</b>	<b>4</b>	<b>3</b>	<b>3</b>

Pro 7 studentů byl důvodem závazek odpovědnosti. Ve 4 případech byla odpovědi vysoká psychická zátěž. Celkem třikrát studenti uvedli svázanost metodikou a třikrát také nedostatečné finanční ohodnocení.

#### **Otázka č. 14: Jaké vlastnosti a schopnosti jsou dle vašeho názoru klíčové pro akademického pracovníka v rámci výuky odborné praxe?**

Tabulka 21 zachycuje nejčastější odpovědi studentů ohledně klíčových schopností a vlastností akademických pracovníků podílejících se na výuce odborné praxe. Studenti často uváděli v rámci odpovědi několik vlastností a schopností.

**Tabulka 21 Klíčové vlastnosti a schopnosti akademického pracovníka**

ročník	klíčové vlastnosti a schopnosti akademického pracovníka					
	schopnost předávat informace	nezaujaté hodnocení studentů	komunikační schopnosti	vysoká odbornost	nadšení pro práci	autorita, vedení
<b>2. ročník</b>	18	13	13	9	11	10
<b>3. ročník</b>	13	15	12	14	10	9
<b>celkem</b>	<b>31</b>	<b>28</b>	<b>25</b>	<b>23</b>	<b>21</b>	<b>19</b>

Nejčastější odpovědi byla schopnost předávat informace, objevila se ve 31 dotaznících. Ve 28 případech uvedli studenti nutnost nezaujatého hodnocení. Dále jsou podle odpovědi dotazovaných studentů velmi důležité komunikační schopnosti. Tato odpověď se objevila celkem pětadvacetkrát. Vysokou odbornost u akademických pracovníků považuje za nutnou 23

dotazovaných studentů. Nakonec 19 odpovědí odkazovalo na nutnost autority a dobrého vedení akademickým pracovníkem.

**Otázka č. 15: Prostor pro váš názor na dané téma (zde můžete uvést cokoliv, co považujete za důležité v rámci vztahu k tématu):**

**Tabulka 22** Názor studentů

ročník	odpovědi			
	odpovědělo		neodpovědělo	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
<b>2. ročník</b>	0	0 %	30	50 %
<b>3. ročník</b>	1	2 %	29	48 %
<b>celkem</b>	<b>1</b>	<b>2 %</b>	<b>59</b>	<b>98 %</b>

Tuto možnost využil pouze 1 student třetího ročníku. Proto je uvedena citace jeho odpovědi:

*„Chtěl bych touto cestou poděkovat všem pedagogům, kteří s námi na odborné praxi byli a věnovali se nám. I když to občas skřípalo, tak jejich práci oceňuju a vážím si jí.“*

## 10 DISKUZE

Hlavním cílem výzkumné části této práce bylo zjistit názory studentů oboru Zdravotnický záchranář na odbornou praxi pod vedením akademického pracovníka.

Tématům blízkým této práci se již v minulosti věnovaly další vědecké práce. Pro možnost porovnání některých výsledků této práce byla zvolena diplomová práce „*Role mentora a tutora v bakalářském vzdělávacím programu Porodní asistence. Vliv na kvalitu a úroveň odborné praxe z pohledu studentů.*“ Protivánková (2014). Následně pak bakalářská práce „*Problematika praktické výuky všeobecných sester z pohledu studentů a sester*“, Vlčková (2013). Dále byly použity odborné články „*Význam školních sester/mentorek pro zajištění kvality výuky na klinických pracovištích*“ napsaný Sloupovou-Bürgerovou a Hudáčkovou (2005) a „*Mentorství očima studenta a mentora klinické praxe*“ od Vaňkové (2013).

Výsledky práce lze zhodnotit dle následující struktury stanovených dílčích cílů a na ně navazujících výzkumných otázek, které měly být zodpovězeny v rámci navržené struktury 15 otázek v dotazníku.

### **Dílčí cíl I. možná doporučení pro výuku odborné praxe ze strany studentů**

#### **Výzkumná otázka č. 1: Je podle názoru studentů odborná praxe vedená akademickým pracovníkem důležitá?**

Otázka č. 10 byla definována způsobem, který měl za úkol zjistit obecný náhled na důležitost odborné praxe vedené akademickým pracovníkem bez ohledu na zkušenosti studentů během této součásti studia. Při vyhodnocování výsledků byla zjištěna zajímavá podobnost výsledků u dotazníkových otázek č. 1 a 10. Při srovnání výsledků otázek byla nalezena souvislost. Předpokládalo se, že studenti, kteří nezaznamenali přínos odborné praxe vedené akademickým pracovníkem ji zároveň nepovažují za důležitou. Po kontrole jednotlivých dotazníků se domněnka potvrdila, tzn. 14 negativních odpovědí u první otázky (23 %) ku 15 negativním odpovědím (25 %) u otázky č. 10. Jistá podobnost se nachází i v opačném případě. Výsledky vyšly srovnatelně v obou tabulkách i u možnosti „nevím“.

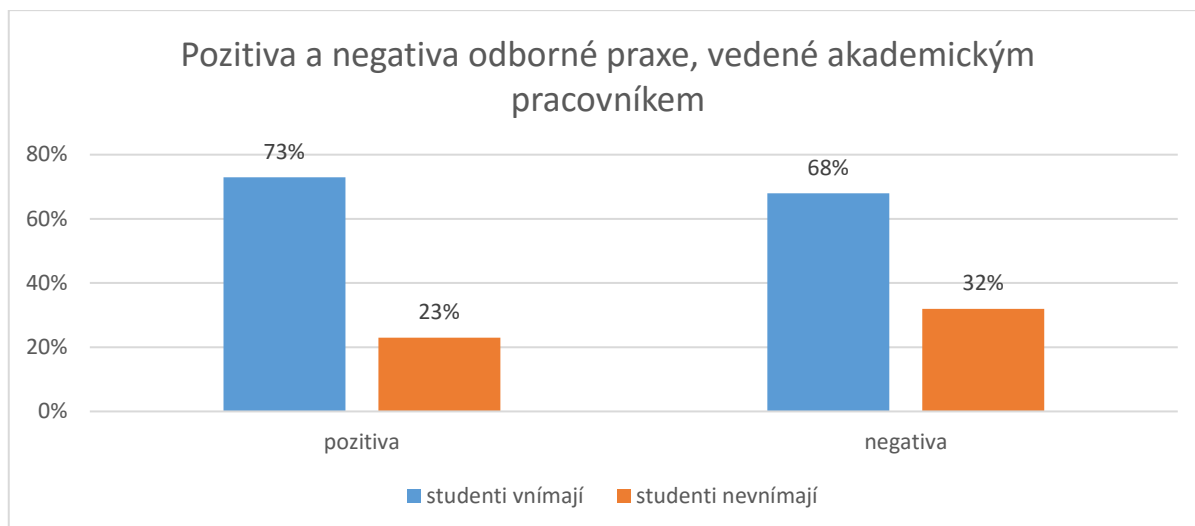
Sloupová – Bürgerová a Hudáčková (2005) uvádějí, že v rámci pilotní studie, která proběhla v roce 2005 a do které se zapojilo 46 studentek oboru Všeobecná sestra a 29 sester z klinické praxe, byli odborní asistenti (akademičtí pracovníci) pozitivně vnímáni u 30 % dotazovaných studentek a přibližně u 50 % sester. Dále se ukázalo, že si 97 % dotazovaných studentek a 76 % sester přeje, aby byly kompetence výuky odborné praxe z části přenesené na mentory.

V této bakalářské práci bylo zjištěno, že si značná část studentů přeje, aby akademičtí pracovníci, kteří se podílejí na výuce odborné praxe, měli úvazek ve zdravotnickém zařízení a to nejlépe přímo na pracovišti, kde výuka probíhá. Je zde tedy možné sledovat určitý soulad ve zjištěných výsledcích.

Sloupová – Bürgerová a Hudáčková (2005) popisují, že výuka za pomoci vyškolených pracovníků zdravotnického zařízení (dále mentorů) přináší řadu výhod pro studenty i pro klinické pracoviště. Článek uvádí, že studenti, kteří absolvují praxi přímo pod dohledem mentora, mohou lépe pracovat dle svých individuálních schopností a jejich rozvoj může být dynamičtější. Toto zlepšení je dáno hlavně tím, že mentoři jsou skvěle orientováni v prostředí daného oddělení a jsou speciálně vyčleněni pro studenty. Při této spolupráci se tedy akademický pracovník může lépe soustředit na zajištění spolupráce mezi fakultou, studentem a klinickým pracovištěm. Mentor je oproti akademickému pracovníku v lepší pozici, co se týče komunikace mezi studenty a zdravotnickým personálem na klinickém pracovišti.

## **Výzkumná otázka č. 2: Jaké jsou výhody a nevýhody odborné praxe vedené akademickým pracovníkem?**

Bylo zjištěno, že pozitiva vnímá většina, tedy 44 (73 %) dotazovaných studentů. Jak už bylo uvedeno v analýze výsledků, studenti na odborné praxi vedené akademickým pracovníkem oceňují zejména přítomnost osoby akademického pracovníka jako někoho, na koho je možné se obrátit v případě nejasností a otázek. Zároveň vnímají studenti akademického pracovníka jako určitou pojistku proti závažným chybám, kterých by se mohli na začátku své odborné praxe dopustit. V neposlední řadě uvádějí studenti postavu akademického pracovníka jako záruku správného postupu díky jeho předpokládaným vysokým odborným znalostem. Pro srovnání uvádí Vaňková (2013): *„Výhody, které mentor na klinických pracovištích pro praktikanty přináší, vidím především v urychlení osobnostně-profesního růstu s postupně se navyšujícím sebevědomím a sebeúctou ze zvládnání možných provozních situací. Dále pak urychlení směřování studenta odborným směrem a rozvoj jeho samostatnosti v uvažování. Pro studenty je jistě velice důležité, aby byli námi – sestrami – bráni za partnery, zúčastňovali se předávání služeb, byli seznámeni s chodem a ošetrovatelskou péčí daného oddělení.“*



**Obrázek 1** Pozitiva a negativa odborné praxe pod vedením akademického pracovníka, jak je vnímají studenti

Negativ odborné praxe si je vědomo 41 (68 %) dotazovaných studentů, tedy o 5 % méně než pozitivních aspektů (obrázek 1). 22 (37 %) studentů svou odpověď dále rozvedlo. Ve svých odpovědích zmiňovali studenti spíše chyby akademických pracovníků než obecné negativní aspekty odborné praxe vedené akademickým pracovníkem. Studenti si stěžovali na velký rozdíl mezi vyučovanou teorií a praxí. Je otázkou nakolik za tento rozdíl mohou akademičtí pracovníci, jelikož na odděleních často dochází k porušování daných postupů. Tyto postupy se v některých konkrétních případech navíc mezi odděleními liší. Následná diskuze nad nastavením postupů na jednotlivých odděleních však zdaleka přesahuje rámec této práce. Dále podle názoru studentů akademičtí pracovníci nepobývají na pracovišti odborné praxe dostatečně dlouhou dobu, občas přicházejí pozdě a odcházejí dříve. Dalším problémem je pro studenty příliš direktivní přístup některých akademických pracovníků, který vylučoval možnost diskuze a příliš velké skupiny studentů na jednoho akademického pracovníka. Zajímavá byla též odpověď týkající se faktu, že studentům nevyhovuje přítomnost takového akademického pracovníka při odborné výuce, který není zároveň zaměstnancem na daném oddělení. I zde možno spatřovat jako možnost již dříve zmíněné řešení za pomoci mentorů. Ohledně již zmiňované potřeby diskuze se způsobem, který koresponduje s většinovým postojem dotazovaných studentů, vyjadřuje Podlahová (2015, s. 61-62). Skrytým poselstvím diskuze je dle ní sdělení: „*Cením si vašich názorů a zkušeností*“. Kdežto v případě přednášky (jednostranného odborného výkladu), zní poselství: „*Vy o tématu nevíte nic, co by stálo za řeč.*“ Z toho důvodu je tedy diskuze velmi vhodnou metodou výuky. Klade ovšem zvýšené nároky na všechny zúčastněné. Aby bylo možné diskutovat, je třeba, aby všechny zúčastněné strany

měli dostatečné povědomí ohledně dané problematiky. Ze strany vyučujícího se navíc jedná o řízení a hodnocení diskuze. (Podlahová, 2015, s. 61-62)

Často byly v této práci zaznamenány názory studentů, podle kterých část akademických pracovníků naší fakulty, která se podílí na výuce odborné praxe, nemá dostatečnou zkušenost s odděleními, na kterých výuka probíhá. Autora tedy zajímala představa studentů oboru Zdravotnický záchranář ohledně tohoto tématu. Z tabulky 6 je vidět, že 57 (95 %) všech dotazovaných studentů skutečně pokládá za vhodné, aby akademický pracovník, který se podílí na výuce odborné praxe, měl úvazek ve zdravotnickém zařízení. V tabulce 7 můžeme vidět konkrétní velikost úvazku, který by podle studentů akademický pracovník měl mít. Přesně 50 % dotazovaných studentů zvolilo úvazek o velikosti do 0,5 včetně, zároveň ale větší než 0,2. Zajímavou variantou může být velikost úvazku od 0,5 do plného úvazku. Pro tuto možnost se vyjádřilo 12 (20 %) dotazovaných studentů. Tato varianta může být ale pro většinu akademických pracovníků nereálná, protože by tak často docházelo k nadúvazku. 10 (16%) studentů považuje za vhodnou velikost úvazku do velikosti 0,2 včetně.

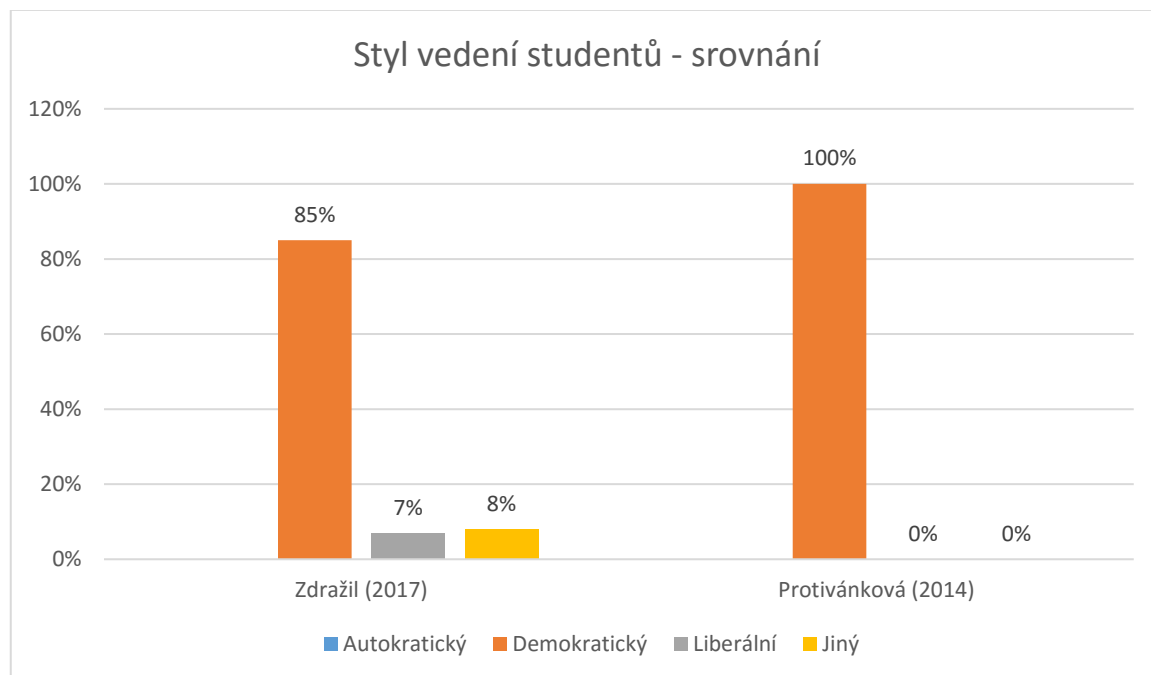
### **Výzkumná otázka č. 3: Jaké jsou pedagogické (didaktické) schopnosti a odborné znalosti akademických pracovníků podílejících se na výuce odborné praxe?**

Tato otázka zkoumá názory studentů ohledně pedagogických (didaktické) schopností akademických pracovníků podílejících se na odborné praxi. Didaktice se věnuje kapitola 1.2 v teoretické části práce. V odpovědích studenti vyjadřovali svůj osobní názor. Tento názor si vytvořili na základě předchozího dlouholetého studia. Je samozřejmé, že toto hodnocení nemůže být zcela objektivní. Dle získaných odpovědí byly v některých případech vztahy mezi studenty a konkrétními akademickými pracovníky citově zabarveny. Pedagogickými (didaktickými) schopnostmi byla myšlena zejména schopnost kvalitně předávat znalosti a informace studentům. Bylo zjištěno, že 24 (40 %) studentů ohodnotilo pedagogické schopnosti akademických pracovníků podílejících se na výuce odborné praxe jako „nedostatečné“. Hodnocení „výborné“ použilo 7 (12 %) studentů. Ostatní studenti uváděli hodnocení „chvalitebně“ a „dostatečně“.

U odborných znalostí bylo ze strany studentů očekáváno vysoké hodnocení. Znovu je třeba uvést, že se jednalo o subjektivní hodnocení ze strany studentů. To se potvrdilo, když 30 (50 %) dotazovaných studentů ohodnotilo akademické pracovníky podílející se na odborné praxi známkou „výborně“. Hodnocení „chvalitebně“ použilo 19 (32 %) studentů. Pouze 8 (13 %) studentů uvedlo hodnocení „dostatečně“ a jen 3 (5 %) hodnotilo známkou „nedostatečně“.

Souhrnně lze tedy říci, že studenti vysoce oceňují odbornou úroveň obsahu výuky, avšak přáli by si změnu ve formě předávání těchto informací.

Přístup akademického pracovníka ke studentům může do značné části ovlivňovat jejich motivaci a chuť se učit. Pokud je přístup správný, rozvíjí kritické myšlení a dává prostor k sebereflexi.

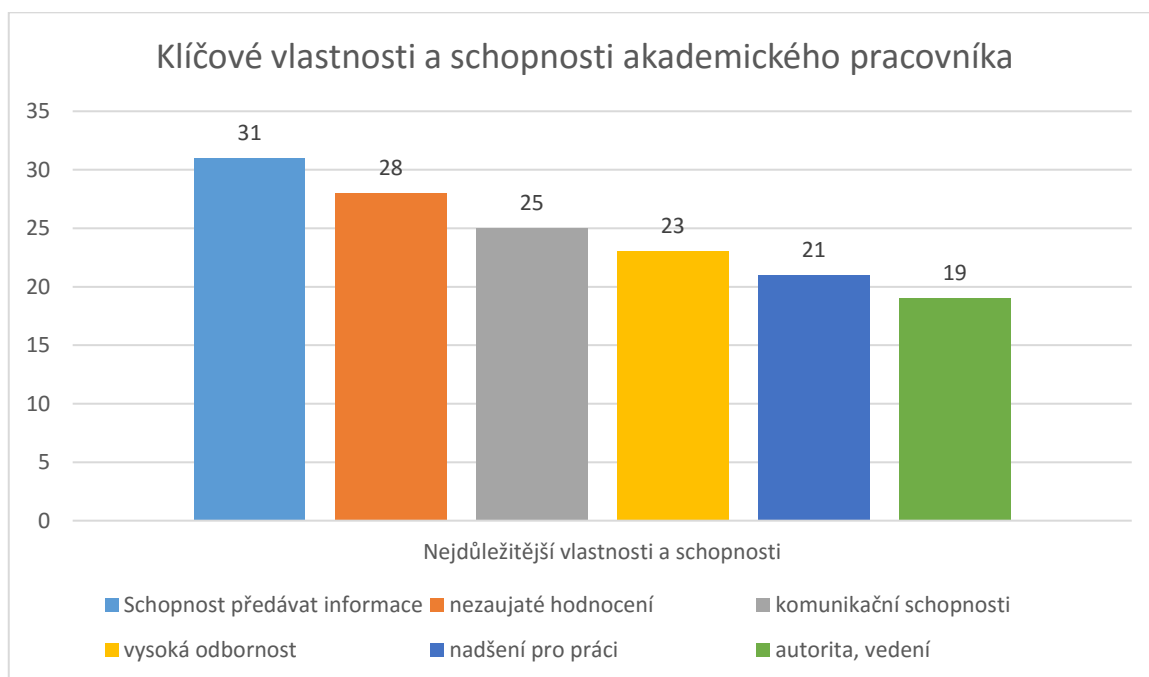


**Obrázek 2 Srovnání výsledků**

Studenti se u této otázky většinou z 85 % přiklonili k demokratickému přístupu, kde jsou akademický pracovník a student partnery. Tento styl přístupu otevírá možnosti dialogu a diskuze nad úkoly a překážkami, se kterými se studenti během odborné praxe setkávají. Také je zde možnost individualizace přístupu pro potřeby konkrétních studentů. Pro 7 % studentů by byl dle jejich odpovědí nejlepší přístup liberální, kdy se akademický pracovník prakticky neangažuje a zapojuje se jen na přímou výzvu studentů. Nakonec 8 % studentů vybralo odpověď „jiný“, kterou dále rozvedli jako kombinaci liberálního a demokratického přístupu. Je zajímavé, že pro autokratický přístup se nevyslovil jediný z 60 dotazovaných studentů. V práci Protivánkové (2014), kde byla zkoumána stejná otázka, byl výsledek ještě jednoznačnější, jak ostatně ukazuje obrázek 2. Demokratický přístup shodně zvolili všichni dotazovaní studenti. Autor této práce zastává názor, že demokratický přístup ve výuce je vhodný zvláště na vysokých školách. Pokud může student o dané problematice diskutovat, nejlépe jí pochopí a má možnost objevovat nové pohledy a způsoby řešení problémů.



Tato otázka měla dále za úkol zmapovat nejdůležitější vlastnosti a schopnosti, které by měl mít každý akademický pracovník, který se podílí na výuce odborné praxe. Studenti uváděli zpravidla několik odpovědí. Odpovědi studentů se navíc často překrývaly. Vhodné vlastnosti a schopnosti dle názoru studentů jsou přehledně zobrazeny v tabulce 21 a obrázku 3.



**Obrázek 3 Klíčové vlastnosti a schopnosti akademického pracovníka**

Nejčastěji byla uváděna schopnost předávat informace, a to celkem v 31 případech. Tuto odpověď můžeme vztáhnout k výzkumné otázce č. 3. Pomyslnou druhou příčku obsadilo nezaujaté hodnocení studentů, které se objevilo ve 28 odpovědích. Dále jsou pro studenty velmi důležité komunikační schopnosti akademických pracovníků. Ač je tu vnější podobnost se schopností předávat informace zmíněnou výše, v této souvislosti se jedná spíše o formu komunikace mezi studenty a akademickým pracovníkem. Dále studenti požadují u akademického pracovníka vysokou odbornost. Tento požadavek je možno propojit s výsledky dotazníkové otázky č. 4. V odpovědích se také jednadvacetkrát objevilo nadšení pro práci. Pokud člověk svou práci dělá rád, je velká pravděpodobnost, že ji bude vykonávat dobře a naopak. Devatenáct odpovědí uvádělo nutnost dobrého vedení a autority akademického pracovníka, podílející ho se na výuce odborné praxe. Ostatní schopnosti a vlastnosti nebyly do analýzy výsledků zahrnuty z důvodu udržení kompaktnosti a jejich incidence nepřesahující 2 odpovědi. Požadavek na vysoké odborné znalosti a komunikační schopnosti v práci Protivánkové (2014) také obsadil přední příčky. Studentky, které zahrnula do svého výzkumu,

dále uváděly schopnost vedení a empatii. Naopak odpovědi jako například potřeba nestrannosti a nadšení pro práci zde uvedeny nejsou.

#### **Výzkumná otázka č. 4: Co je třeba dle názorů studentů zlepšit?**

Tato otázka dala studentům možnost přímo formulovat svá doporučení a návrhy na zlepšení odborné praxe vedené akademickým pracovníkem. Na tuto otázku ovšem odpovědělo pouze 21 (35 %) dotazovaných studentů. Studenti doporučili prodloužení směn na 12 hodin z důvodu většího přiblížení se reálnému provozu. Dále pak zmenšení velikosti skupiny příslušící jednomu akademickému pracovníku a pouze právě jednoho konkrétního akademického pracovníka pro danou skupinu studentů. Potřebu malých skupin potvrzuje ve své práci i Vlčková (2013) a dále zmiňuje vhodnost přítomnosti mentorů na odborné praxi. Jak už bylo několikrát v této práci zmíněno, studenti by dále preferovali rozvoj pedagogických (didaktických) schopností akademických pracovníků a na závěr pak demokratičtější přístup v rámci výuky odborné praxe. Odpovědi v této otázce se do značné míry kryjí s informacemi, které byly získány v rámci vyhodnocení dotazníkové šetření. To může být také jeden z důvodů, proč většina studentů na tuto otázku neodpověděla.

Tabulka 17 zobrazuje přehled odpovědí studentů na otázku, nakolik se jim akademický pracovník v době své přítomnosti na odborné praxi věnoval. Dvacet (33 %) studentů uvedlo, že se jim akademický pracovník věnoval naprosto dostatečně. Třiadvacet (38 %) studentů, tedy o pět procent více, odpovědělo, že se jim akademický pracovník nevěnoval zcela tak, jak by si přáli, zvolili tedy možnost „spíše méně“. Šestnáct (27 %) studentů uvedlo, že se jim akademický pracovník věnoval nedostatečně. Pouze jediný student uvedl, že se mu akademický pracovník věnoval až příliš. Odpověď na to, proč u velké části studentů byly odpovědi na tuto otázku spíše negativního charakteru lze hledat v doporučení studentů pro zlepšení odborné praxe vedené akademickým pracovníkem, kterým se zabývá otázka dotazníku č. 9. Konkrétně se jedná o doporučení snížit počet studentů na jednoho akademického pracovníka a přidělení jednoho konkrétního akademického pracovníka pro danou skupinu studentů.

## **Dílčí cíl II. Přiměřenost časové dotace odborné praxe vedené akademickým pracovníkem.**

### **Výzkumná otázka č. 5: Odpovídá podle názoru studentů časová dotace odborné praxe s akademickým pracovníkem na odděleních potřebám budoucí praxe?**

V rámci této otázky bylo cílem zjistit, zda studenti považují celkovou časovou dotaci odborné praxe vedené akademickým pracovníkem za dostatečnou. Z toho, že 38 (63 %) studentů uvádí odbornou praxi vedenou akademickým pracovníkem jako dostatečnou, vyplývá dle názoru autora této práce, že je její časová dotace nastavená správně. Nicméně je třeba zmínit, že 11 (18 %) studentů považuje tuto praxi za příliš krátkou a stejné procento studentů zase za nadbytečně dlouhou. Detailní výsledky jsou zobrazeny v tabulce 3.

Otázka v dotazníku dále toto téma rozvádí. Studenti odpovídali na otázku, zda jsou spokojeni s množstvím teoretické výuky v rámci odborné praxe vedené akademickým pracovníkem. Touto teoretickou výukou bylo myšleno opakování, které během výuky odborné praxe probíhalo. Při zpětném pohledu by bylo vhodné zvolit pro toto „opakování“ jiný termín. Nicméně tím velmi pravděpodobně nedošlo ke zkreslení výsledků, jelikož jak v rámci pilotního, tak i následného kvantitativního výzkumu neměli studenti s touto otázkou problém a nebylo ji třeba vysvětlovat. Celkem 15 (25 %) studentů zvolilo možnost „ano“ a 30 (50 %) „spíše ano“. Zbývá čtvrtina studentů, zvolila možnost „spíše ne“ 13 (22 %) a možnost „ne“ 2 (3 %). Z výsledků je zřejmé, že většina studentů považuje časovou dotaci teoretické části odborné praxe vedené akademickým pracovníkem za dostatečnou.

## **Dílčí cíl III. Míra ochoty studentů zapojit se do výuky v roli vyučujícího (mentora).**

### **Výzkumná otázka č. 6: Jsou studenti ochotni se podílet v budoucnosti na výuce odborné praxe?**

V této otázce studenti odpovídali, zda jsou ochotni se v budoucím profesním působení podílet na výuce studentů v rámci odborné praxe. Na tuto otázku 35 (58 %) z šedesáti dotazovaných studentů uvedlo, že se chtějí v budoucnu na odborné praxi studentů podílet. 17 (28 %) z nich svou odpověď dále rozvedlo. Důvodem byla nejčastěji touha předávat dále nabyté znalosti a dovednosti. Dalším často uváděným důvodem byla potřeba zkvalitnit výuku a poučit se z chyb akademických pracovníků. Z 25 (48 %) negativních odpovědí na tuto otázku svoji odpověď

zdůvodnilo 14 (16 %) studentů. Nejčastějšími důvody byl závazek odpovědnosti, vysoká psychická zátěž, nedostatečné finanční ohodnocení a svázanost metodikou.

Na základě vyhodnocení dotazníků lze konstatovat, že dílčí cíle I a II byly naplněny a dílčí cíl III byl naplněn částečně. Bylo by vhodné pro tento cíl formulovat více výzkumných otázek. Díky naplnění vedlejších cílů došlo k naplnění hlavního výzkumného cíle. Cíle výzkumné části práce tedy můžeme prohlásit za splněné.

## 11 ZÁVĚR

Tato práce měla za úkol zjistit názory studentů oboru Zdravotnický záchranář na Fakultě zdravotnických studií Univerzity Pardubice. V teoretické části práce byly čtenáři přiblíženy zejména odborné profily zdravotnického záchranáře a akademického pracovníka. Čtenář dostal možnost seznámit se s jejich charakteristikou, náplní práce atd. Ve výzkumné části byly zkoumány a vyhodnoceny přímo názory studentů oboru Zdravotnický záchranář.

Hlavním cílem výzkumné části této práce bylo zjistit názory studentů oboru Zdravotnický záchranář na odbornou praxi pod vedením akademického pracovníka. Bylo zjištěno, že studenti jsou rádi, pokud jsou v úvodní části praxe vedeni. Z jejich odpovědí však vyplývá, že pro toto vedení akademičtí pracovníci nemusejí být tou nejlepší možnou volbou. Z dat získaných v této práci lze vyvodit, že mentor klinické praxe je v řadě případů vhodnější volbou. Má perfektní znalost chodu oddělení, zná pacienty na oddělení, bývá přítomen po celou dobu směny atd. Na druhou stranu může dlouhodobě zaměstnaný klinický pracovník, který působí jako mentor klinické praxe, snáze ztratit všeobecný přehled a osvojit si některé návyky, které jsou v rozporu s doporučenými postupy (guidelines). Akademický pracovník je navíc již s konkrétními studenty seznámen, což ovšem může mít jak pozitivní tak i negativní dopady. Autorovi této práce se jeví jako nejlepší využívat oba zmíněné způsoby řešení společně, přičemž by akademický pracovník působil spíše jako metodický dohled a prostředník mezi studenty univerzitou a studenty.

Dílčí cíle byly zaměřeny na zjištění možných doporučení pro výuku odborné praxe oboru Zdravotnický záchranář na Fakultě zdravotnických studií Univerzity Pardubice ze strany studentů. Veskrze se dají návrhy studentů shrnout do dvou bodů. Prvním je větší individualizace výuky a tím druhým pak větší přiblížení se praxi. Zaměření dalších dvou dílčích cílů je pak názor studentů na časovou dotaci odborné praxe vedené akademickým pracovníkem a ochotu studentů se v budoucnu, v rámci výkonu povolání zapojit se do výuky v roli vyučujícího (mentora). Bylo zjištěno, že studenti jsou s časovou dotací odborné praxe spokojeni a že nadpoloviční většina z nich má v plánu se na výuce budoucích studentů podílet. Lze konstatovat, že hlavního cíle bylo dosaženo pomocí dílčích cílů.

Na základě výsledků vyhodnocení této části práce byla navržena následující doporučení pro praxi:

- Bylo by vhodné dále rozšiřovat a prohlubovat oblasti pedagogické a osobního rozvoje u akademických pracovníků podílejících se na výuce odborné praxe studentů oboru Zdravotnický záchranář na Fakultě zdravotnických studií.
- Posilovat partnerský přístup a komunikaci mezi studenty a akademickými pracovníky. Možnost otevřené diskuze a hledání nových přístupů řešení problémů a úkonů může být velmi prospěšná pro obě zúčastněné strany.
- Zvýšit míru individualizace výuky, které může být dosaženo například snížením počtu studentů na jednoho akademického pracovníka během praxe.
- Posilovat trend zapojování pracovníků klinických oddělení do výuky odborné praxe jako mentorů.

Tyto doporučení jsou z velké části ve shodě s dlouhodobým záměrem fakulty, resp. Univerzity. To je myslím dobrým znamením, které ukazuje, že zájmy studentů a školy jsou z velké části v souladu. Pevně věřím, že přestože je dlouhodobý záměr Fakulty zdravotnických studií Univerzity Pardubice poměrně ambiciózní, dojde k jeho naplnění ve vytyčeném čase. A tím pádem i k dalšímu pozitivnímu vývoji výuky odborné praxe.

Téma odborné praxe a její výuky je natolik široké a obsáhlé, že je v možnostech této práce obsáhnout pouze malou část. Doporučuji a doufám, že se tomuto tématu v budoucnosti budou věnovat i další práce a že toto přispěje k dalšímu rozvoji výuky odborné praxe pod společným vedením akademických pracovníků a mentorů.

## 12 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

AGGLETON, Peter., CHALMERS, Helen. *Nursing Models and Nursing Practice*. London: MacMillan Press LTD, 2000, s. 210. ISBN 0-333-4822-9.

Akreditované studijní programy vysokých škol. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-07-16]. Dostupné z: <https://aspvs.isacc.msmt.cz/>

ANN. *Deník odborné praxe*. Univerzita Pardubice, Fakulta zdravotnických studií. 2008 Interní materiál

CICHÁ, Martina. *Perspektiva oboru učitelství sociálních a zdravotních předmětů pro střední školy*. In: Florence. 2006, Roč. 2, č. 7-8, s. 58. ISSN: 1801-464X

ČÁBALOVÁ, Dagmar. *Pedagogika*. Praha: Grada, 2011. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-2993-0.

ČERVENKOVÁ, Zuzana., ČERNOHORSKÁ, Iveta., *Důvody pro celoživotní vzdělávání v certifikovaném kurzu Mentor klinické praxe ošetrovatelství a porodní asistence*. Sborník příspěvků [online]. 2015 [cit. 2016-02-25]. Dostupné na WWW:<https://otik.uk.zcu.cz/bitstream/handle/11025/16796/Cervenkova.pdf?sequence=1>

EMCC, *Etický Kodex: EMCC* [online]. 2016 [cit. 2017-05-07]. Dostupné z: <http://www.eppok.cz/upload/soubor/original/emcc-czech-eticky-kodex.pdf>

Etický kodex. *Dokumenty Univerzity Pardubice* [online]. Pardubice, 2011 [cit. 2017-07-17]. Dostupné z: <https://dokumenty.upce.cz/Univerzita/zakladni-dokumenty/eticky-kodex.html>

Fakulta zdravotnických studií Univerzity Pardubice. *Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti Fakulty zdravotnických studií Univerzity Pardubice na období 2016 – 2020*. Pardubice, 2015. Dostupné také z: <http://www.upce.cz/fzs/deska/zakladni-dokumenty/dlouhodoby-zamer.html>

Fakulta zdravotnických studií. *O Fakultě* [online]. Pardubice, 2013 [cit. 2017-07-16]. Dostupné z: <http://www.upce.cz/fzs/fakulta.html>

LANGER, Tomáš. *Moderní lektor: průvodce úspěšného vzdělavatele dospělých*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-271-0093-4.

LAŠEK, Jan. *Sociálně psychologické klima školních tříd a školy*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2001. ISBN 80-7041-088-4.

Metodický pokyn Ministerstva zdravotnictví 38934/2008, k zákonu č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povolání, v platném znění. 2008. Dostupný také z: <http://www.mzcr.cz/Admin/Soubor.ashx?souborID=19859&typ=application/pdf&nazev=Metodick%C3%BD+pokyn+k+p%C5%99%C3%ADprav%C4%9B+a+realizaci+vzd%C4%9B1%C3%A1vac%C3%ADho+programu+certifikovan%C3%A9ho+kurzu.pdf>

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Certifikovaný kurz* [online]. Praha: MZČR, 2014 [cit. 2017-04-07]. Dostupné z: [http://www.mzcr.cz/Verejne/obsah/certifikovany-kurz\\_3081\\_3.html](http://www.mzcr.cz/Verejne/obsah/certifikovany-kurz_3081_3.html)

Národní ústav pro vzdělávání. *Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce, ISA+* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-07-16]. Dostupné z: <http://www.infoabsolvent.cz/Obory/KartaOboru/5341N21?PosTab=Reg&Vzd=20&zkracene=False#filtrForm>

Nářízení vlády ze dne 18. února 2010 o oborech specializačního vzdělávání a označení odbornosti zdravotnických pracovníků se specializovanou způsobilostí, v platném znění. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2010, částka 10. Dostupný také z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=31&r=2010>

PODLAHOVÁ, Libuše. *Didaktika pro vysokoškolské učitele*. Praha: Grada, 2012. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4217-5.

POSPÍŠILOVÁ, Alena., VRÁNOVÁ, Věra., *Praktická výuka vedená pomocí mentora klinické praxe I*. In: *Diagnóza v ošetrovatelství*, 2008, roč. 4, č. 2, s. 29-31. ISSN 1801-1349.

PROTIVÁNKOVÁ, Jana., *Role mentora a tutora v bakalářském vzdělávacím programu Porodní asistence. Vliv na kvalitu a úroveň odborné praxe z pohledu studentů*. Univerzita Palackého v Olomouci Křížkovského 511/8 771 47 Olomouc, 2014. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Mgr. Věra Vránová, Ph.D.



PRŮCHA, Jan. *Andragogický výzkum*. Praha: Grada, 2014. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5232-7.

PRŮCHA, Jan., WALTEROVÁ, Eliška., MAREŠ, Jiří., *Pedagogický slovník*. 4., aktualiz. vyd. [i.e. Vyd. 5.]. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-416-8.

SLOUPOVÁ-BÜRGEROVÁ, Hana., HUDÁČKOVÁ, Andrea. *Význam školních sester/mentorek pro zajištění kvality výuky na klinických pracovištích*. Kontakt [online] 2005, s. 45-46. [cit. 2017 - 07 - 07]. ISSN 1804-7122. Dostupné z: <http://casopis.zsfju.zsf.jcu.cz/kontakt/administrace/clankyfile/20120321132418583187.pdf>

Univerzita Pardubice. Obor "Zdravotnický záchranář". [online] 2016 [cit. 2017-05-07]. Dostupné z: <https://www.upce.cz/studium/obory-detail.html?id=360>

Univerzita Pardubice. *Univerzita Pardubice*. [online] 2016 [cit. 2017-06-08]. Dostupné z: <http://www.upce.cz/univerzita.html>

VALÍŠOVÁ, Alena., KASÍKOVÁ, Hana a kol., 2007. *Pedagogika pro učitele*. Vyd. 1. Praha: Grada. ISBN: 978-80-247-1734-0.

VAŇKOVÁ, Miroslava. *Mentorství očima studenta a mentora klinické praxe*. Sestra+ [online]. 2013. [cit. 2016 - 07 - 07] Dostupné z: <http://zdravi.euro.cz/clanek/sestra/mentorstvi-ocima-studenta-a-mentora-klinicke-praxe-469515>

VLČKOVÁ, Darina., *Problematika praktické výuky všeobecných sester z pohledu studentů a sester*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Branišovská 1645/31a 370 05 České Budějovice, 2013. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce Mgr. Lucie Rolantová, Ph.D.

VRÁNOVÁ, Věra. *Mentor klinické praxe*. In: *Diagnóza v ošetrovatelství*, 2008, roč. 5, č. 1, s. 6-7. ISSN 1801-1349

Vyhláška č. 39 ze dne 20. ledna 2005 Vyhláška, kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání, v platném znění. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2005a, částka 8, s. 198. Dostupný také z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=39&r=2005>. ISSN 1211-1244.

Vyhláška č. 55 ze dne 1. března 2011 o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, v platném znění. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011a, částka 20, s. 482543. Dostupný také z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=55&r=2011>. ISSN 1211-1244.

*Výroční zpráva o činnosti Univerzity Pardubice* [online]. In: UNIVERZITA PARDUBICE. Pardubice: Vydavatelství a polygrafické středisko Univerzity Pardubice, 2017 [cit. 2017-07-17]. ISBN 978-80-7560-072-1. Dostupné z: <https://download.upce.cz/cms/pdf/vyrocnizprava-o-cinnosti-2016.pdf>

Zákon č. 372 ze dne 1. dubna 2012 o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), v platném znění. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 131. Dostupný také z:

<http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?r=2011&cz=372>

Zákon č. 374 ze dne 6. listopadu 2011 o zdravotnické záchranné službě, v platném znění. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011c, částka 131, s. 4838-4848. Dostupný také z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?O=6&T=406>.

Zákon č. 96 ze dne 4. února 2004 o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), v platném znění. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 30, s. 1452-1480. Dostupný také z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=96&r=2004>.

## **13 SEZNAM PŘÍLOH**

Příloha 1 Tabulka absolvované praxe v rámci studia

Příloha 2 Dotazník

**Příloha 1 Tabulka absolvované praxe v rámci studia (*deník odborné praxe, 2008, s. 13*)**

<b>1. ročník</b>	<b>Počet týdnů</b>	<b>Počet hodin</b>
<i>zimní semestr</i>	<b>2</b>	<b>80</b>
Zahajovací kurz - První pomoc	1	
Zimní kurz - Záchrana na horách	1	
<i>Letní semestr</i>	<b>3</b>	<b>120</b>
Interna/Chirurgie	3	
<i>Odborná praxe individuální</i>	<b>4</b>	<b>160</b>
Interna/Chirurgie	2	
JIP interních/chirurgických oborů	2	
<b>Celkem za 1. ročník</b>	<b>9</b>	<b>360</b>
<b>2. ročník</b>		
<i>zimní semestr</i>	<b>8</b>	<b>320</b>
Interna	2	
Chirurgie	2	
Pediatric	1	
Neurologie	1	
Výjezdové stanoviště ZZS	2	
<i>Letní semestr</i>	<b>9</b>	<b>360</b>
JIP interních oborů	2	
JIP chirurgických oborů	1	
Pediatrická JIP	1	
Porodní sál	1	
Výjezdové stanoviště ZZS	2	
Krajské operační středisko ZZS	1	
Letní kurz - záchrana na vodě	1	
<i>Odborná praxe individuální</i>	<b>4</b>	<b>160</b>
JIP interních oborů/ JIP chirurgických oborů/ ARO	2	
Výjezdové stanoviště ZZS	2	
<b>Celkem za 2. ročník</b>	<b>21</b>	<b>840</b>
<b>3. ročník</b>		
<i>zimní semestr</i>	<b>9</b>	<b>360</b>
JIP interních/ chirurgických oborů	3	
Emergency	2	
ARO	2	
Psychiatrie	1	
Řidičské a navigační dovednosti - kurz	1	
<i>Letní semestr</i>	<b>6</b>	<b>240</b>
ARO	2	
Emergency	1	
Operační řízení PNP – modelové situace	1	
Porodní sál	1	
Záchrana na horách - kurz	1	
<b>Celkem za 3. ročník</b>	<b>15</b>	<b>600</b>
<b>Odborná praxe celkem</b>	<b>37</b>	<b>1480</b>
<b>Odborná praxe individuální celkem</b>	<b>8</b>	<b>320</b>
<b>CELKEM</b>	<b>45</b>	<b>1800</b>

## Příloha 2 Dotazník

Vážení studenti, obracím se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku.

Jmenuji se Vladimír Zdražil a jsem studentem 3. ročníku oboru zdravotnický záchranář na Univerzitě Pardubice. Tento dotazník je součástí bakalářské práce na téma: „Pohled studentů oboru Zdravotnický záchranář Fakulty zdravotnických studií Univerzity Pardubice na vedení odborné praxe akademickým pracovníkem“. Dotazník je anonymní a všechny získané údaje budou použity pouze pro výzkumné účely v rámci této bakalářské práce. Odpovědi prosím kroužkujte. V případě otázek, které zahrnují prostor k vypsání Vaší odpovědi pište prosím odpovědi čitelně, nejlépe hůlkovým písmem. Předem Vám děkuji za upřímnost a spolupráci.

Ročník: .....

Pohlaví: Muž/Žena

1. Hodnotíte odbornou praxi vedenou akademickým pracovníkem jako:
  - a) velmi přínosnou
  - b) přínosnou
  - c) nepřínosnou
  - d) nevím
  
2. Celkovou časovou dotaci předmětu odborné praxe s akademickým pracovníkem hodnotíte jako:
  - a) nadbytečnou
  - b) dostatečnou
  - c) nedostatečnou
  
3. Pedagogické schopnosti akademických pracovníků hodnotíte jako:
  - a) výborné
  - b) chvalitebné
  - c) dostatečné
  - d) nedostatečné
  
4. Odborné znalosti akademických pracovníků hodnotíte jako:
  - a) výborné
  - b) chvalitebné
  - c) dostatečné
  - d) nedostatečné
  
5. Měl by podle vás akademický pracovník působící v rámci výuky odborné praxe mít úvazek ve zdravotnickém zařízení? Jak by tento úvazek měl být velký?
  - a) ano, kolik:.....
  - b) ne

6. Jste spokojeni s časovou dotací teoretické výuky s akademickým pracovníkem během odborné praxe? Je dostatečná?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) ne

7. Vnímáte pozitiva odborné praxe vedené akademickým pracovníkem? Pokud ano, vypište konkrétně jaká:

- a) ano.....  
.....  
.....  
.....  
.....
- b) ne

8. Vnímáte negativa odborné praxe vedené akademickým pracovníkem? Pokud ano, vypište konkrétně jaká:

- c) ano.....  
.....  
.....  
.....
- d) ne

9. Jaká jsou vaše doporučení pro zlepšení kvality výuky v rámci odborné praxe vedené akademickým pracovníkem?

.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....

10. Vnímáte odbornou praxi vedenou akademickým pracovníkem jako důležitou část studia a přípravu pro budoucí zaměstnání?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

11. Jaký přístup akademického pracovníka je pro vás v rámci odborné praxe nejvíce vhodný?

- a) Autokratický (studenti jsou pod neustálou kontrolou, vykonávají pouze přímé příkazy)
- b) Demokratický (studenti s pedagogem diskutují nad vhodným postupem a řešením dané situace, pedagog podporuje studenty v kreativitě a zároveň je vede)
- c) Liberální (studenti se o postupu rozhodují sami, pedagog je nekontroluje a neradí jim, zapojuje se jen na přímou výzvu studentů)
- d) Jiný.....  
.....  
.....

12. V rámci praxe se vám pedagog věnuje/věnoval:

- a) příliš
- b) dostatečně
- c) spíše méně
- d) nedostatečně

13. Měli byste zájem se v budoucnosti podílet na výuce odborné praxe?

- a) ano, proč?  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....
- b) ne, proč?  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....

14. Jaké vlastnosti a schopnosti jsou dle vašeho názoru klíčové pro akademického pracovníka v rámci výuky odborné praxe?

.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....

15. Prostor pro váš názor na dané téma (zde můžete uvést cokoliv, co považujete za důležité v rámci vztahu k tématu):

.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....

Děkuji za Váš čas.